

Nerodnina mesečno
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Kaj je z južno fronto?

Ze dolgo časa se svetovna javnost peča z vprašanjem tako zane jugovzhodne fronte, to je z vprašanjem, ali se bo vojna med evropskimi vele-
demokracijama na eni in Nemčijo ter njeno za-
veznico Sovjetsko Rusijo na drugi strani razširila tudi na območje pas med južno Evropo in Azijo oziroma Turčijo. Kljub temu še do danes ni mogoče iz raznih znamenj razbrati, ali in kdaj se bo to zgodilo.

Kakor drugače ne more biti, obedve vojsku-
joči se stranki dolžita druga drugo, da namera-
vata zanetiti vojni požar od Dardanel do turško-
rusko-perzijske meje, če ne tja do Pamirskega
visokorolja ob prehodu iz ruske stepe v Indijo. Eni pravijo, da hočeta Anglija in Francija zanesti vojno na to črto zato, ker bi vezali velik del ruskih sil na tej težki fronti, se mogoče lahko polastili petrolejskih ležišč v Transkavkazu in pre-
targali zvezo med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo po Črnem morju. Ako bi uspelo zanetiti vojno tudi na Balkanu, k čemur bi Sovjeti lahko veliko pri-
pomogli z napadom na Romunijo, ki je že ves čas na dnevnem redu, bi mogli demokratični ve-
lesili poslati na jugu svoje armade tudi na mejo Karpatov in Dnjestra. Nasprotno pa trdi angleška javnost, da nameravajo Sovjeti, nahujskani od Nemčije, napasti Turčijo, da se znebijo najbolj nevarnega nasprotnika, ki brani Sovjetom zasedi Besarabijo in v zvezi z Bolgarijo napravi fronto v Trakiji, kjer bi Sovjeti lahko zaprli Dardanele, obenem pa želita Nemčija in njena zaveznica ogro-
žati Indijo, s katero britski imperij stoji in pade.

Ne da bi se spuščali v razmotiranje, kdo želi razvneti vojno na jugovzhodu, moramo bele-
žiti splošno mnenje, da se vsaj Sovjetska Rusija v sedanjem momentu ne zdi posebno pripravlje-
na na tako ofenzivo, ki je zelo tvegana, dokler imajo Sovjeti na severu takega hrabrega in vztraj-
nega nasprotnika, kakor je Finska, ki veže znaten del najboljših čet rdeče armade, ne glede na to, da bi ta vojna za Sovjete postala še veliko težja, ako bi se demokratičnim zaveznicam posrečilo ustvariti fronto na severu od Pečenge pa preko Švedske in Norveške. Ker bi v takem primeru Sovjeti prišli v toliko zavisnost od Nemčije, ki bi jim morala na severu pomagati, si ni mogoče iz-
lepa misliti, da bi želela Sovjetija vojno tudi na jugu, na katerem bi morala ne samo postaviti na plan svoje lastne sile na Kavkazu, ampak bi bila tudi primorana biti Nemčiji na razpolago, da skupno z njo brani karpatsko bariero, pa po-
rečje Dnjestra do Odesa. Na vsak način slišimo v zadnjih dneh, da želi Rusija obnoviti pogajanja ne samo s Turčijo, ampak da misli tudi predložiti pakt o nenapadanju Romuniji, kar bi pomenilo, da se Sovjeti zaenkrat odrekajo svojim težnjam na Balkanu, da ne bi dali demokratičnim vele-
silama zapada povoda vdreti v Črno morje.

Vojna na jugovzhodni fronti bi Rusijo gotovo hudo ogrožala. Operacije Turkov z vzhodne obali Črnega morja v smeri na Baku, ki leži na na-
sprotnem koncu ob Kaspiškem jezeru, bi bile si-
cer zelo težke in bi se najbrž ob Transkavkazu, ki teče vzporedno s Kavkazom, kmalu ustavile ob utrjeni črti. Toda Baku je lahko dosegel iz se-
verne Perzije, kjer bi Turki lahko operirali sku-
paj s perzijsko armado, in Baku, ki je s te strani lahko dostopen skozi planjavo ob reki Kuri, bi bil resno ogrožen. Seveda bi tukaj tudi rdeča armada mogla prehiteti svojega nasprotnika in skozi severno Perzijo vdreti v Irak (Mezopotamija), kjer ležijo najbogatejša ležišča nafte, ki jih hrablja Anglija, toda v Iraku stojijo že danes angleške sile. Tudi je pot iz Bakuja skozi per-
zijski Aserbejdžan in Kurdske gorove, ki deli pe-
trolejska ležišča Iraka od Perzije, zelo težka in, če jo brani hrabra armada, skoraj neprehodna. Težave, na katere bi naletel nasprotnik Anglije, ki bi hotel vdreti v Indijo, pa so itak dobro znane vsakomur, kdor je le pogledal na zemlje-
pisno karto na tej točki Azije, ob kateri se sre-
čajo najvišja gorovja sveta.

Pa tudi demokratični velesili bi morali pre-
magati velike, predvsem politične ovire, preden bi mogli ustvariti veliko protinemsko in proti-
sovjetsko vojno fronto, ki bi se raztezala od Bal-
kana do turkmenistanske stepe. Največja ovira je Italija, s katero se je Anglija zadnje čase raz-
govarjala, ali se ne bi hotela udeležiti take ak-
cije tudi ona, saj je v njenem lastnem interesu, da se Sovjetski Rusiji zapre pot v Sredozemsko morje. Zdi se pa, da ta pogajanja niso privedla do rezultata, kar mnogim, ki pravijo, da poznajo tajne evropskih kabinetov, sklepajo med drugim tudi iz tega, ker je Anglija čez noč sklenila pre-
prečiti dobavo premoga za Italijo iz Nemčije. Zna-
na so tudi prizadevanja nemške diplomacije, da bi se Rim sprijaznil s Sovjetijo, za kar so baje moskovski oblastodržci obljubili Italiji, da bodo Romunijo pustili v miru.

Kakor vidimo, ostaja vprašanje jugovzhodne fronte slejkoprej aktualno in utegne roditi zaplet-
ljaje, v katerih bodo zlasti balkanske države mo-
rale prestat precej trdo izkušnjo. Vendar pa je Turčija kljub svojim paktom popolnoma soglasna z vsemi državami Balkanske zveze, da ne bo pu-
stila kršiti nevtralnosti Balkana in da se tudi sama ne bo spustila v nobeno podjetje, ki bi jo potegnilo v vojno, če res ne bodo ogrožene njene koristi po kakšnem napadu. Ta volja obstoja, ka-
kor vemo, tudi v Soliji, in razume se, da zlasti Romunija podpira z vsemi silami politiko, ki je edina v interesu Balkana.

Rudniška katastrofa

Santiago de Chile, 8. marca. AA. Havas. Včeraj ob 11.30 je zasulo v premogovniku Savager v bližini Coronela rov, v katerem se je nahajalo 400 delavcev. Vsi ti delavci so zatrpani. Nesreča se je dogodila v globini 150 m. Do 22. ure zvečer so izveкли 20 trupel in 20 ranjenih rudarjev.

Santiago de Chile, 8. marca. AA. Doselej so iz premogovnika v Savageru izveкли 29 mrtvih in okoli 100 ranjenih rudarjev.

Santiago de Chile, 8. marca. AA. Havas. Iz za-
sutega rova premogovnika v Savageru so izveкли do 11. ponoči 294 mrtvih in okoli 100 ranjenih ru-
darjev. Nesreča je nastala zaradi eksplozije plina, ki je povzročila požar. Predsednik republike, mi-
nister za ljudsko zdravje in prvi tajnik predsed-
ništva republike so odpotovali s Santiaga de Chile na kraj nesreče.

Pogajanja za mir med Finsko in Sovjetsko Rusijo

Mir na severu si najbolj želi Švedska, finska vlada pa poudarja, da so se-
danji sovjetski predlogi nesprijemljivi

Helsinki, 8. marca. t. Reuter: Danes se je iz-
vedelo, da je finsko zastopstvo odpotovalo v Stock-
holm pred 48 urami in da je na čelu finskega za-
stopstva Juko Paasikivi, ki se je pred izbruhom sovražnosti septembra 1939 pogajal z boljševiki v Moskvi. V fin-
skem zastopstvu je tudi bivši finski finančni mi-
nister Vaino Vaionnaa in še dve ugledni finski osebnosti.

Dobro poučeni krogi izjavljajo, da sovjetski predlogi, ki so bili dostavljeni finski vladi po po-
sredovanju švedske vlade, niso ultimatum. Pač pa poudarjajo v Helsinkih, da so sovjetske zahteve tako pretirane, da jih nobena finska vlada ne bi mogla sprejeti.

Finsko zastopstvo že v Moskvi

London, 8. marca. t. Reuter: Diplomatski krogi v Londonu potrjujejo, da je finsko zastopstvo že v Moskvi, kjer bo s sovjetsko vlado razpravljalo o sovjetskih mirovnih predlogih, ki so bili finski vladi dostavljeni po posredovanju švedske vlade.

Pač pa se v Londonu poudarja, da finski vlad-
ni krogi zavračajo sovjetske predloge, ker so za-
nje nesprijemljivi. Toda finska vlada bi se naj-
bila odločila za pogajanja zaradi tega, ker meni, da je za pomoč s strani zaveznikov preveč težav.

Toda vojaški položaj Finske nikakor ni obupen in je finsko zastopstvo dobilo od svoje vlade po-
oblastilo samo zato, da se naj pogaja, nikakor pa ne sme ničesar podpisati ali sprejeti.

Zakaj je Švedska za mir

Stockholm, 8. marca. t. Reuter: Danes objav-
lja list »Sozialdemokraten«, glasilo predsednika švedske vlade, članek, v katerem obravnava vpra-
šanje sklenitve bližnjega miru med Finsko in Sovjetsko Rusijo.

Članek poudarja, da je uvodoma, da mora vsa-
ka skandinavska država želeli samo to, da bi se sklenil častni mir med Finsko in Sovjetsko Ru-
sijo. Toda ta mir mora zagotoviti Finski vso nje-
no svobodo in popolno neodvisnost.

Čim bolj se vojna zavlačuje, tem težji postaja položaj za Švedsko in vse ostale skandinavske države. Kajti skandinavskim državam je zmerom težje, da bi mogle ostati izven spopada.

Kadar bodo pa zavezniki sklenili iti de-
jansko na pomoč Finski, tedaj pa ne bo za Švedsko ostala več nobena izbira. Če bi morali izbirati, tedaj vemo vsi prav dobro, kaj bi storili. Kajti 99% našega naroda ve, za katero stran bi se od-
ločili; prav tako pa vseh teh 99% švedskega prebivalstva želi, da nam ne bi bilo treba izbirati in da nas ne bi nikdo postavil pred tako žalostno odločitev.

Nato poudarja list, da je le malo upanja za srečen zaključek pogajanj med Finsko in Sovjet-
sko Rusijo in zato je treba storiti vse, da se olaj-
ša delo tistim, ki se trudijo najti častno rešitev. Nikdo pa si ne sme delati nikakih prividov in vsi moramo imeti samo eno pred očmi: čim bolj okrepi svojo oboroženo silo, da se bomo lahko uprli slehernemu napadu.

Gre za usodo Skandinavije

Pariz, 8. marca. t. Reuter: Diplomatski krogi v Parizu poudarjajo, da si je švedska vlada nako-
pala veliko odgovornost. Sicer je švedska vlada izjavila, da hoče ostati nevtralna, toda pred to iz-
javo so se v Stockholmu sestali državni poglavarji Švedske, Norveške, Danske in Finske in poudarili vezi vzajemnosti in medsebojne pomoči. Ko je iz-
bruhnila vojna, je švedski zun. minister Günther izjavil, da je »finska stvar tudi stvar Švedske«.

Sedaj pa je Švedska sklenila na obratno pot in pritiska na vlado v Helsinkih, da naj sprejme sovjetske predloge in popušta sovjetom. Toda so-
vjetske zahteve so take, da bi se zazihala varnost vseh skandinavskih držav, če bi jih Finska spre-

jela. Sicer pa poudarjajo v Parizu, da med so-
vjetskimi pogoji nikjer ni omenjena usoda Aaland-
skih otokov. Vendar pa je znano, da je Sovjetska Rusija zmerom nalagala izredno važnost na te otoke. Ti otoki so sicer finski, toda Švedska sode-
luje pri vseh delih na teh otokih.

Turška vlada obveščena o pogajanjih

London, 8. marca. t. Havas: Švedski vladni krogi poudarjajo, da je švedska vlada pred začet-
kom svojega posredovanja v vojni med Finsko in Sovjetsko Rusijo o vseh svojih namerah obveščala turško vlado. Švedski poslanik v Londonu se je v zvezi s tem pogovarjal večkrat v preteklem tednu s turškim veleposlanikom v Londonu Ruždijem Arasom.

Uspeh teh londonskih razgovorov še ni znan, vendar pa se poudarja, da dosedaj turška vlada v tem oziru ni ukrenila ničesar in opravlja vsa dela švedska vlada sama.

Dosedanja pomoč zaveznikov Finski

Pariz, 8. marca. t. Reuter: Danes so objavili uradne številke o pomoči, ki so jo zavezniki, to sta Francija in Anglija z dominijoni, poslali Finski. Francija in Anglija sta poslali na Finsko 405 letal in sicer od tega 67 bombnikov. Dalje sta po-
slali 916 topov z dva milijona trstotisoč granatami, 5000 lahkih topov, 124 topov za motorizirane oddelke, 150 protitankovskih topov s 450.000 grana-
tami, 1050 pomorskih min, 10.000 min proti tan-
kom in nad 60 milijonov nabojev za puške. Od vsega tega je že nad dve tretjini teh potrebščin prišlo na Finsko, zadnja tretjina pa je že na poti na Finsko.

Zakaj Finska okleva

Bern, 8. marca. t. Reuter: Švedski listi pišejo tudi že v pogajanjih med Finsko in Sovjetsko Ru-

Pisenje nemškega tiska

Turčija naj ostane nevtralna

Berlin, 8. marca. AA. Nemška »Politična diplo-
matična korespondenca razpravlja o položaju Turčije v zvezi s tendenco zapadnih sil, da razširijo vojno na severu in na jugovzhodu Evrope. Korespondenca pravi med drugim:

Čim tesneje so zveze med Nemčijo in Sovjet-
sko Rusijo, toliko bolj se obe državi trudita, da bi sodelovali. Anglija in Francija očividno ematrata, da jima lahko ankerski pakt služi kot osnova za iz-
vajanje njihovih ciljev ter da mora Turčija udariti na Sovjetsko Rusijo, da bi bila Nemčija na ta način posredno zadeta. Drugo vprašanje je, ali ne bi bili na ta način oskodovali življenjski interesi Turčije. Vojna mornarica zapadnih velesil bi imela nalogo prekiniti pomorske zveze k sovjetskimi lukam na vzhodu Črnega morja, odkoder prevažajo petrole-
jske ladje petrolej v Nemčijo in luke na zapadu Črnega morja. Ker je Turčija gospodar morskih očin, se ti načrti ne bi dali izvesti brez aktivnega turškega napada na Sovjetsko Rusijo. O teh vpraša-
njih se je mnogo pisalo v angleških listih. Toda prav to pisanje angleških listov je povzročilo gotovo vznemirjenje v Turčiji. Ker angleški državniki oči-
vidno niso razumeli pomena sklepov belgradskega sestanka Balkanskega sporazuma, je smatral pre-
sednik turške vlade potrebno posebno naglasiti, da Turčija nima nobenih napadalnih namerov proti Sovjetski Rusiji. Turški predsednik vlade je pose-
bno naglasil, da je turška zunanja politika določena s pogodbami, ki jih je Turčija sklenila in ki se jih

sijo. Pri tem poudarjajo listi, da si sklenitev miru žele predvsem Švedska, Nemčija in Sovjetska Ru-
sija. Finska vlada je vse dosedanje sovjetske pred-
loge, ki so bili že tolikokrat objavljeni, odbijala in bo najbrž mogla pristati samo na časten mir. Če pa Finska odklanja vse nečastne predloge, je verjetno, da mora odklanjati tak mir zaradi tega, ker gotovo računa na dejansko pomoč zaveznikov.

Stockholm, 8. marca. AA. Havas: »Stockholm Tidning« prinaša vest, ki jo je razširil finski radio, po kateri so sedanji pogoji Sovjetske Rusije hujski od pogojev, ki jih je včeraj širil London. Vest, razširjena po finskem radiu o sovjetskih mi-
rovnih pogojih, velja kot poskus, da se pripravi finska javnost za pogajanja, ki naj se začne v Moskvi. Bivši predsednik finske republike Svin-
hufsvud se je odpeljal v Stockholm. Mislilo, da so tudi druge finske politične osebnosti krenile na Švedsko. Nastane vprašanje, ali niso ta potovanja v zvezi s pogajanjmi, da se konča sovjetsko-finska vojna.

London, 8. marca. AA. Reuter: Telefonska cen-
trala v Stockholmu je danes dopoldne spet odklo-
nila zvezo s tujino.

Stockholm, 8. marca. AA. Reuter: Bivši zuna-
jni minister Erko je izjavil Reuterjevemu dopis-
niku, da se ne bo sklenilo premirje in da se bo finska vojna še dalje borila kljub mirovnim po-
gajanjem.

London, 8. marca. AA. Reuter: Iz Moskve po-
ročajo: Na uradnem mestu se ne da nič določnega izvedeti o glasovih, ki se širijo zastran posre-
dovanja nekkih držav v finsko-sovjetskem sporu, da bi se začela mirovna pogajanja.

Bivši predsednik finske republike v Berlinu

Berlin, 8. marca. t. Bivši predsednik finske Sviendhed je prišel v Berlin. Njegov prihod je v zvezi s pogajanjmi za mir.

Ribbentrop odpotuje danes v Rim

Berlin, 8. marca. t. Reuter: Nemški zunanji minister von Ribbentrop odpotuje 9. marca v Rim na kratek obisk. Ta vest je pravkar pri-
spela iz Rima.

Masarykova proslava v Parizu

Pariz, 7. marca. Havas. Včeraj se je na Sor-
bonni vršila Masarykova proslava. Slavnostni go-
vor je imel češkoslovaški poslanik Osuski, ki je orisal delovanje Masaryka, tvorca češkoslovaške republike. Osuski je med drugim dejal:

Masaryk je posvetil vse svoje življenje delu ter skrbel vedno za to, da bi vsakdo izvedel res-
nico. V tem je njegovo apostolsko poslanstvo, ka-
terega cilj je bil dvig narodne prosvete, ki budi in pospešuje intelektualno moč naroda. Mi nada-
ljuje delo onega, ki je bil naš vodja in ki bo s svojo vedno živo mislijo ostal naš duhovni vodja. Ko se borimo za češkoslovaško republiko, branimo osebnost človeka kot je bil Masaryk, ki je delal vse svoje življenje za ta cilj. Osuski je končal svoj govor s sledečimi besedami: Zahvalju-
jem se predsedniku Herriotu ter vsem Francozom in tujcem, ki so se tu zbrali, da počaste spomin velikega človeka in da nam dajo na ta način hra-
brost, da se še dalje borimo pod slavno zastavo našega predsednika Osvoboditelja.

Bolgarsko letalo nad turškim ozemljem

Carigrad, 8. marca. AA. Anatolska agencija. Neko bolgarsko vojno letalo je preletelo prepo-
vedano cono turškega ozemlja. Topništvo je letalo prisililo, da je moralo pristati. Z ozirom na pri-
jateljske odnose, ki obstojajo med Bolgarijo in Turčijo, je vlada sklenila vrniti bolgarskim obla-
stem nepoškodovano letalo ter oba letalska čast-
nika, ki sta bila v njem.

Za 56 milijard novih letal

Newyork, 8. marca. AA. Reuter. Zavezniška komisija za nabave sporoča, da se bodo prihajajo-
či teden začela v Newyorku pogajanja z ameriški-
letalskimi tovarnami za nabavo letal v vrednosti približno 56 milijard dolarjev. Letala naj bi se do-
bavila po možnosti že v teku tega leta.

Zemunska vremenska napoved. Postopno po-
puščanje mraza. Zasnitev v vseh krajih, posebno v severni polovici in na Primorju. Snežni vihar bo ponehal. Ponoči precej hud mraz povsod na kop-
nem.

Angleška »bela knjiga« o vojnih izdatkih

175 milijard dinarjev za nadaljevanje vojne

V prvih šestih mesecih je Anglija porabila 125 milijard dinarjev

175 milijard dinarjev za nadaljevanje vojne
London, 8. marca. t. Reuter: Danes je angleška vlada objavila posebno »belo knjigo« o tem, ko-
likšen kredit bo morala zahtevati od parlamenta za potrebščine mornarice, kopne vojske, letalstva in splošno oboroževanje.

Vlada povdarja v svoji »beli knjigi«, da se na-
našajo te številke na proračunsko leto, ki se začne s 1. aprilom 1940 in zaključuje 31. marcem 1941.

Toda te številke so samo približne, ker vlada še ne more točno navesti vse tiste izdatke, ki bodo v zvezi s potekom vojne v tem bodočem proračun-
skem letu.

Po dosedanjih računih je vlada izdala v prvih šestih mesecih pol milijarde funtov šterl. za vojno (približno 125 milijard dinarjev). Sedaj pa po-
stavlja za novo proračunsko leto zahtevo, da naj se določi vsota 700 milijonov funtov šterlingov, toda tedaj, ko se bo ta vsota morala povečati, vlada iz razlogov vojne tajnosti, ne bo dajala podrobnih šte-

vilik o tem, kako so se ti izdatki za vojskovanje vr-
stili in razdeljevali.

Vlada mora pač skrbeti za to, da krije vse po-
trebe vojske in mornarice ter letalstva v vseh ozi-
rih, kajti vojna se mora nadaljevati tako, da bo v vsakem slučaju zagotovljen najuspešnejši potek vseh vojnihi operacij in vseh potez v vseh delih an-
gleške oborožene sile.

Anglija se je pravkar odločila nakupiti ogrom-
no letal v Zedinjenih državah. Tam kupujeta An-
glija in Francija skupno. Poleg nakupov v tujini pa mora Anglija graditi svojo vojno moč in svoja opo-
ratka v vseh delih svojega imperija. Za vse te iz-
datke mora biti zagotovljeno kritje. Poleg tega mora vlada gledati na to, da se bo vse gospodarsko življenje razvijalo tako, da bodo mogle biti krite vse potrebščine angleške vojske, prav tako pa mora angleška trgovina delati tako, da bo zmogla vse te obremenitve.

Spodnja zbornica mora pač uvideti, da se vsi izdatki urejajo tako, kakor to mora delati država, ki je v vojni.

Politični zapiski

Prava beseda

Dr. Korošev govor slovenskim akademikom zasluži vso pozornost naše javnosti. Naš voditelj je s prstom pokazal na našega pravega notranjega sovražnika in ga imenoval s pravim imenom. Ta govor je bil prava državna potreba, če pomislimo, kako malo se del naše državne javnosti briga za to veliko zadevo, ki ni le narodna zadeva Slovencev, Hrvatov in Srbov, temveč tudi velika državna zadeva. Vsi, ki smo doživeli tragični konec Rusije leta 1917, vemo, da bi današnji boljšeizem nikdar ne bil mogoč brez Kerenškega in njegove korenščine. In zdaj so, kakor je pravilno povedal naš voditelj, figure take korenščine tudi pri nas že na pomolu. Vedno bolj dvigajo glave. Le Kerenška še ni. Kerenščina pa je pri nas tista gospoda, ki se igračka s svojim svobodomiselnostvom ter igra v svoji protostolovski miselnosti tistega strica, ki naj uvede stalničinu tudi k nam. Prosto-zidarstvo, ki dviga svoje glave, tako rekoč za roko vodi Stalinozove otroke na svoje parkete ter jim uravnava tla za njihove nastope. Prav tako, kakor so slepi protostolovski delali na Francoskem, v Belgiji, Angliji in drugod, kjer zdaj Stalinozovi duhovni otroci in hlapci lahko uganjajo najhujšo protidržavno propagando v tuji službi, v službi zoper svojo domovino. Zda jim tako in podobne Kerenške glava boli, še bolj pa trpi zaradi Kerenških domovina. Dr. Korošec je spregovoril, da bi pri nas ne bilo tako. O pravem času je prišla njegova beseda in dovolj daleč je odmevala. Zato naj ima tudi uspeh v interesu naroda in države.

Dr. Korošev govor močno odmeva

Dr. Korošev govor, ki ga je v četrtki imel slovenski akademski mladini v Ljubljani, zelo daleč odmeva. Skoraj vsi listi v državi so ga bodisi v celoti, bodisi v dolgih izvlečkih prinesli. »Hrvatski Dnevnik« v Zagrebu ga je prinesel skoraj celo kolono v obliki članka. Prav tako sta ga obirno prinesla zagrebška lista »Jutranji list« in »Novostic«. Med belgrajskimi listi moramo na prvem mestu omeniti »Vremec«, ki ga je z debelimi črkami in Koroševu sliko prineslo čez polovico svoje politične strani z debelimi podnaslovi. List je Korošev govor dobesedno prinesel in ga močno podčrtal. Prav tako je »Politika« prinesla dr. Korošev govor v celoti na prvem mestu svoje politične strani pred vsemi drugimi. V svojih naslovih so vsi listi naglasili značaj dr. Korošev govor zoper komunizem. Nekateri so v naslovih dodali tudi njegovo stališče o notranji ureditvi države. — Kakor drugi belgrajski dnevnik, je tudi belgrajska »Pravda« prinesla ta govor s podnaslovom: »Dr. Korošec o notranjem položaju in o vojni.« Z ti podatki dokazujejo, kako močno odmeva dr. Korošev govor po vsej Jugoslaviji.

Plače katoliške duhovščine

Na zadnji seji je vlada sklenila povišati doklade na plače katoliški duhovščini. Plače katoliške duhovščine so tako nizke in sramotno malenkostne, da je bil res že skrajni čas, da se ta krivica popravi. Kakor poročajo, bodo poslej katoliški duhovniki izenačeni s pravoslavnimi. Saj ga doslej ni bilo poklica v Jugoslaviji, ki bi bil tako sramotno nizko plačan, kakor katoliški duhovnik.

Vclivni zakon podpisan

Kakor poročajo iz Belgrada, so v petek, dne 8. t. m., kraljevski namestniki podpisali novi volivni zakon, kakršnega je vlada pred nekaj časa sprejela.

Zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije

Na četrtkovi vladni seji je bil določen odbor, ki naj predlaga spremembe zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije. V tem odboru je poleg vojnega ministra tudi minister za telesno vzgojo ter ministar dr. Miha Krek.

Hrvatsko zborovanje v Subotici odloženo

Manifestacijski shod Hrvatov, ki ga je pripravljala HSS v Subotici za nedeljo, 10. t. m., ki naj bi nanj prišel tudi glavni tajnik HSS dr. Krnjević, je odložen na pozneje. Kakor so poročali hrvatski listi, se je obetala udeležba kakih 60.000 ljudi.

Dr. Krnjević o zagrebških eksplozijah

V uradnem glasilu HSS »Seljačkom domac« piše glavni tajnik HSS dr. Krnjević o zagrebških eksplozijah pod naslovom »Gospoda zoper seljačko Hrvatsko«. Navaja, kako so hrvatski gospodje nekdanji streljali Radiću v hrbet, nato pa pravi: »Zlo-rabljaljoč sedanji težavni položaj, razširjajoč usno in pismeno lažne govore, so hoteli zvesti hrvatske kmečke vrste. To pa se jim ni posrečilo. Tisti gospodski posamezniki pa, ki niso nikdar bili iskreni pristaši politike Stjepana Radića, ki pa so se zadnja leta potuhnil, so se zdaj pokazali in pravi luči. Zda hrvatski kmečki narod ve, kdo je zoper njega. Vse to protinarodno delo je imelo vodstvo iz Zagreba. Zato so nam iz raznih krajev Hrvatske prihajali ugovori zoper Zagreb. Bilo bi pa napak, ko bi Zagreb istovetili s to peščico ljudi. Zagreb naj se za svoj napredek in veličino zahvali hrvatskemu narodu. Zato tudi ne more biti drugje kot tam, kjer je hrvatski narod. Zato je ogromna večina Zagrebčanov v hrvatskih seljačkih vrstah. Ko so ti obupanci videli, da z lažjo ne dosežejo nič, so se lotili sile. Tistega dne, ko se je v Zagrebu mudil tujezemski minister, so postavili patrone in telefonске celice, da bi tako obrnili pozornost nase. Ko jim to ni dosti pomagalo, so to ponovili v hujši izdaji. Hrvatski narod si nikdar ni od nikogar dal nič viliti. Čim bolj je kdo silil vanj, bolj je krepil svoje vrste.«

Novosadski Madžari izjavljajo

Kakor poroča novosadski »Dan«, so voditelji novosadskih Madžarov te dni imeli sestanek, ki mu je predsedoval reformatsko-evangeljski pastor gospod Lajoš Horvat. Navzočih naj bi bilo 30. O delu madžarske stranke je poročal članikar Toman, nakar se je seja takoj lotila organizacije madžarske stranke v smislu sklepov v Senti. Končno so navzoči madžarski zaupniki soglasno nastopili zoper zahtevo, naj bi se en del Vojvodine izločil iz dosedanjega sestava ter priključil banovini Hrvatski.

Belgrajske novice

Belgrad, 8. marca. m. Nj. kr. Vis. knez nametnik Pavle je sprejel danes v avdienco g. Milana Grola, novega predsednika glavnega odbora demokratske stranke.

Silen odmev dr. Koroščevega govora

Belgrad, 8. marca. m. Včerajšnji govor predsednika senata g. dr. Korošča, ki ga je v celoti objavilo tako tukajšnje, kakor tudi drugo dnevno časopisje v državi na svojih političnih straneh, je v vseh tukajšnjih krogih vzbudil nenavadno zanimanje in pozornost. Povsod se je danes govorilo samo o tem govoru, po uradih v krajnih lokalih, tramvajih in na ulici. Mnenja vseh krogov se strinjajo v tem, da je to najmočnejši govor, kar jih je imel naš narodni voditelj v zadnjem času. Vsi podarjajo, da more tako govoriti samo velik človek, državnik, ki se je v svojem globokem rodoljubju dvignil nad vsako politično organizacijo ter s tega mesta s samo njemu lastno jasnostjo, preprostostjo in lapidarnostjo kaže na rane sedanjih dni ter opozarja na nevarnost, ki preti domovini. Politični krogi pri presojanju govora g. dr. Korošča opozarjajo tudi na okolnost, da si je g. dr. Korošec izbral ravno akademski mladini in da je po njej, ki je še vsa mlada, zdrava, nepokvarjena, borbeno, pozval v borbo vse zdrave elemente proti skupnemu sovražniku kralja, naroda in države.

Govor g. dr. Korošča globoko odmeva v tukajšnjih časopisih, ki v svojih popoldanskih izdajah že objavljajo prve komentarje.

Nocojšnja »Pravda« v svojem političnem pregledu piše o govoru dr. Korošča naslednje: »Po-

litični krogi so z veliko pozornostjo sprejeli zadnji govor predsednika senata dr. Korošča, ki ga je imel včeraj v Ljubljani pred akademsko mladino. Ta govor je odjeknil ne samo v slovenskih, ampak tudi v hrvatskih in srbskih krajih. Besede g. dr. A. Korošča so bile dovolj jasne, da je brez težave bilo mogoče doumeti njihov pravi smisel. V teh besedah je manifestirano razpoloženje, da je treba še z večjo odločnostjo nastopiti proti elementom, ki so, kakor je dejal dr. Korošec, sovražniki »naše narodne in krščanske civilizacije«. Tu je govornik omenil komuniste, republikance in svobodne zidarje. Poleg teh je g. dr. Korošec to pot omenil tudi vprašanje preureditve države, izražajoč željo, da se Jugoslavija čimprej preuredi tako, kakor se je začelo na Hrvatskem.«

»Trgovinski glasnik« pa v svojem komentarju dr. Koroščevega govora pravi: »Politični krogi podarjajo in odobravajo njegove rodoljubne besede, da se kraljevina Jugoslavija ne sme rušiti, da se ne more zmanjšati, temveč samo razširiti; da so vladarji Jugoslavije kralji iz narodne dinastije Karadjordjevičev in da so to najvišji in edini praktični nauki o državi. Politični krogi podarjajo v sedanjem trenutku pomemben tudi tisti del govora g. dr. Korošča, ki govori o Kerenškem in kerenščini.«

Hrvatski književniki v Ljubljani

Ljubljana, dne 8. marca.

Z brzovlakom popoldan ob šestih je prišla iz Zagreba skupina hrvatskih književnikov, ki jih vodi pisatelj in publicist dr. Miha Jakovljević. Do Zidnega mostu sta jim prišla naproti Borko in dr. Kreft. Na postaji v Ljubljani so hrvatske tovaršice pričakovale slovenski književniki na čelu s predsednikom Društva slovenskih književnikov prof. Fr. Koblarjem, ki jih je tudi pozdravil z lepo in prijetno dobrodošlico. Odgovoril mu je dr. Jakovljević in se zahvalil za sprejem. V skupini hrvatskih književnikov so poleg vodnika dr. Jakovljevića še pesniki in

pisatelji: Dragutin Tadijanović, Novak Simić, Vladislav Kušan, Ivo Kozarčanin, Goran-Kovačić, in Dobriša Cesarić. Prišla nista dva, ki sta na programu, namreč dr. Bonifacić in Nizetec.

Po sprejemu na kolodvoru so se slovenski in hrvatski književniki napotili pred spomenik pesnika Franceta Prešerna, kjer je dr. Jakovljević položil z lepimi besedami venec slovenskemu geniju. Ko so se v Unioni namestili, so jih tukajšnji Hrvati povabili v lokal društva Napredak, kjer so sedaj gostili ljubljanske Hrvate. Zvečer je bil v Drami recitacijski večer, ki traja še sedaj.

Srbsko in bolgarsko pravoslavje se bližata

Belgrad, 8. marca. Z jutranjim vlakom sta se vrnila iz Sofije pravoslavna škola Irenej in Nektarij, ki sta kot uradna predstavnika srbske pravoslavne cerkve imela v Sofiji razgovore s predstavnikom bolgarskega svetega sinoda za ureditev raznih vprašanj pravoslavne cerkve. Na sofijskem sestanku zastopnikov srbske in bolgarske pravoslavne cerkve se je govorilo tudi o vprašanju tiskanja

cerkvenih knjig, ki so se poprej tiskale v Rusiji. V bodoče se bodo te knjige tiskale s skupnimi stroški in s skupnimi sredstvi za vse pravoslavne slovanske države. Na sofijskem sestanku so tudi določili, da bo letos v Dubrovniku pokrajinska konferenca vseh balkanskih pravoslavnih cerkev za krepitev dela za mir in sporazum med balkanskimi narodi po cerkvi.

Minister dr. Andres v Belgradu

Belgrad, 8. marca. m. Z jutranjim vlakom se je vrnil iz Nemčije minister za trgovino in industrijo g. dr. Ivo Andres. Na postaji sta ga poleg višjega uradništva trgovinskega ministrstva, sprejela in pozdravila tudi nemški poslanik na našem dvoru dr. Heeren in generalni konzul von Neuhäusen.

Dvanajstine

Belgrad, 8. marca. m. Kakor smo že poročali, je kr. vlada na snočni seji razpravljala tudi o državnem proračunu. Ker vlada do sedaj zaradi nastale spremembe v državi še ni izdelala osnutka državnega proračuna, bo za prvo četrtletje v novem proračunu uvedla tudi dvanajstine. Najbrž bo vlada za isto dobo izdala tudi poseben zakon o izrednih kreditih, s katerimi bo pokrivala izredne izdatke, za katere ni določenih postavk v dvanajstinah.

Hrvatski Nemci zoper Kulturbund

»Slawonischer Volksbote«, glasilo Nemcev, ki prebivajo na Hrvatskem, je te dni prinesel članek, ki v njem nastopa zoper osrednje vodstvo nemškega Kulturbunda v Novem Sadu ter sploh zoper vojvodinske Nemce. List naglašja, da res v Vojvodini živi tri četrtine vseh jugoslovanskih Nemcev, ki so gospodarsko, kulturno in politično vsekako važni čimilec, da pa zato še nikakor ne smejo pozabiti drugih nemških skupin v državi, katere imajo svoje posebne interese. S tem, da se je ustanovila banovina Hrvatska, je položaj Nemcev v hrvatskih krajih postal docela neodvisen od položaja Nemcev v Vojvodini. Vodstvo Nemcev v Vojvodini pa ni poklozilo dovolj razumevanja za te posebne potrebe. Nato list pravi: »Če mi Nemci na Hrvatskem tudi za naprej želimo popolno organizatorno ter organsko edinstvo in sloge vse nemške skupine, morajo Nemci v Vojvodini dovolj razumeti naše posebne razmere ter se izogibati vsega, kar bi nas utegnilo spraviti v nasprotje z našo hrvatsko okolico.«

Mali narodi morajo biti oprezn

Budimpešta, 8. marca. AA. MTI: Predsednik vlade prof. Teleky je govoril na kongresu kmetijske zveze ter se dotaknil v svojem govoru vprašanja vasi in agrarne reforme.

Naglasil je potrebo okrepitev vrst poljedelcev, ker je to najvažnejša panoga gospodarstva vsakega naroda. Danes divja vojna po Evropi, je dejal Teleky, ter je zato madžarski narod prisiljen lotiti se resno dela, da se lahko pripravi in brani ono, kar mu pripada.

V današnjih razmerah mora vsak narod in torej tudi madžarski imeti moč, da ohrani svoj obstoj. Mnogo odvdi od tega, kako se bo sedanja vojna končala. Nič ne more danes povedati, kako bo izgledal konec. Mali narodi, ki so mnogo prispevali za evropsko civilizacijo, preživljajo težke dni. Odnosaji malih narodov so pogosto bolj urejeni kot so odnosaji med velikimi narodi. Mi se moramo najresneje pripraviti za bodočnost. Mir, v katerem se sedaj nahajamo, naj nas ne vodi do

Amerika posoja na vse strani

Washington, 8. marca. AA. Reuter. Upravni odbor banke za uvoz in izvoz je odobril Kitajski posojilo v znesku 20 milijonov dolarjev. Danski posojilo 10 milijonov dolarjev in Islandu posojilo enega milijona dolarjev. Omenjeni zneski so bili dani kot kredit za izvoz ter se uporabijo lahko samo za nabavo onih proizvodov, ki niso vojaškega pomena.

Tokio, 8. marca. AA. Reuter. V zunanjem ministrstvu so izjavili novinarjem glede ameriškega posojila v znesku 20 milijonov dolarjev Kitajski, da japonska vlada smatra, da je to postopanje Zedinjenih držav malo prijateljsko, ker se s tem podžiga čunghinška vlada k nadaljnjemu odporu.

Druga bitka za Viipuri

Od 26. februarja dalje se bije na Karelijski ožini druga bitka za posest Viipurja. 27. februarja so se Finci na celi ožini dobro držali, čeprav v novih pozicijah, ki niso bile tako utrjene kot prva črta. Fronta je v tem času potekala od Tajpale na Ladoškem jezeru mimo številnih jezer do Viipurškega zaliva. Vsi namilo rdečih čet so ta dan bili odbiti z velikimi izgubami.

28. februarja so rdeče čete dobile močne okrepiteve med Viipurjem in jezerom Vuoksi, torej na

širini komaj 20 km. Kjer je prej napadalo 6 divizij, so ponoči dobili Sovjeti v pomoč še osem nadaljnjih divizij. Na tem ozkem prostoru je torej vse naslednje dni napadalo finske čete okrog 200 tisoč rdečih vojakov. Ta dan, 28. februarja, je neprestano divjala silna borba, v kateri so se sovjetske čete v velikanskih množicah neprestano valile proti finskim postojankam. Sovjetski napad je

Zdravje kraljice Marije

Belgrad, 8. marca. AA. Pri bivanju NJ. Vel. kraljice v tujni se je pokazala potreba po operaciji, ki jo je zahtevalo obolenje zoba. Operacija je izvršena in se je zelo dobro posrečila. Utrujenost, nastala po operaciji, terja še nekaj odpočitka za popolno odravitev.

V spomin Ljube Davidovića

Belgrad, 8. marca. m. Demokratska stranka je še vedno pod vtisom smrti svojega šefa Ljubomira Davidovića. Glavni odbor te politične skupine usmerja svoje delo še vedno po intencijah in konceptu, ki ga je imel pokojni Davidović. Glavni odbor demokratske stranke je za nadalje pripravil v Belgradu veliko spominsko akademijo v spomin pokojnega Davidovića. Akademija je pripravljena v širšem obsegu ter bo imela splošni narodni značaj. Zato je vodstvo demokratske stranke na njo povabilo tudi prvake drugih političnih skupin in ne samo svojih pristašev.

Politični drobiž iz Belgrada

Belgrad, 8. marca. m. Po snočni vladni seji se je podpredsednik vlade dr. Maček odpeljal v Zagreb. Znanim je odšel tudi novoimenovani izredni poslanik in minister dr. Ilija Jukić, dosedanjí kabinetni šef dr. Mačka, ki se bo v Zagrebu poslovl od svojih prijateljev, preden odide na svoje novo službeno mesto v zunanjem ministrstvu.

Kakor smo že poročali, je namesto dr. Jukića dr. Maček postavil za svojega kabinetnega šefa dr. Ante Odliča, bivšega poslanca in odvetnika iz Čakovca, ki je svoje novo službeno mesto že prevzel ter je danes obiskal vse predstavnike ministrstev.

Danes v Belgradu ni bilo važnejših političnih dogodkov. Predsednik vlade Cvetković je sprejel v svojem kabinetu več deputacij. Z večernim vlakom odpotuje v Skopje, kjer bo imel sestanek s pristaši Jugoslovanske radikalne zajednice. Iz Belgrada je odpotovalo nocoj tudi več ministrov, med njimi gradbeni minister dr. Miha Krek, katerega je popoldne obiskal med drugim tudi bivši minister dr. Šefkija Behmen. V Belgrad je davi prišel predsednik izvršnega odbora SDS Večeslav Vilder, ki je obiskal predsednika SDS dr. Budisavljevića, nakar je imel daljši razgovor z ministrom brez listnice dr. Smoljanom. Vilder je obiskal tudi prosvetnega ministra Maksimovića. V Belgradu ostane nekaj dni.

Kulturne prireditve iz tujine

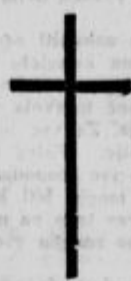
Belgrad, 8. marca. AA. V zadnjem času so se vršile v naši kraljevini razne kulturne manifestacije, kakor prihod pevskih društev, glasbenih ansamblov, predavateljev itd., ne da bi bilo prosvetno ministrstvo o pravem času dobilo obveščilo o njih ali o kakšnih pripravah za kulturne manifestacije v tujini. Opozarjajo se pridrjetelj takšnih manifestacij iz Jugoslavije, da se morajo v vseh primerih v pravem času obrniti do prosvetnega ministrstva za dovoljenje, da emejo kaj takšnega prirediti, drugače bodo prireditve prepovedane.

(Z pisarne odeska za kulturne zveze s tujino, ministertvo za prosveto).

»Putnikov« občni zbor

Belgrad, 8. marca. m. V Belgradu je bil danes občni zbor društva »Putnik«. Ker je dosedanjí predsednik Čugmus podal ostavko, je bil za predsednika izvoljen dr. Ivo Tartaglia, predsednik Turistične zveze v Splitu, za podpredsednika pa Tomo Milić iz Belgrada. Na obćnem zboru se je postavka za turistično propagando, ki je doslej znašala 1 milijon dinarjev, povišala na 2 milijona din. Glede društvenih delnic je bilo sklenjeno, da Turistične zveze v Zagrebu, Ljubljani in Dubrovniku dobijo po pet delnic, ki so jih že doslej imele. Obravnava-li so tudi vprašanje uradniškega podpornega fonda in so sklenili, da bo ta fond pretvoren v zadružno ali pa v pokojninski fond.

Skopje, 8. marca. m. Banski svet je odobril posojilo 100 milijonov din, ki ga bo najela vardarska banovina.

Umrli nam je mati, stara mati in tašča, gospe

Julija Veber

Truplo drage pokojnice se prepelje iz Ptuj v Celje, kjer bo pogreb v soboto, dne 9. marca 1940 ob 16 iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču.

Ptuj, dne 7. marca 1940.

Minka Farčnik, hči; Dušan in Milan, vnuka; dr. Anton Farčnik, zet.

Vажne vojaške odredbe v Nemčiji

„Odločilna ura sedanje vojne lahko vsak hip nastopi“

Vojaško vodstvo za ves motorni promet

Berlin, 8. marca. t. Stefani: V vsem javnem življenju se opaža pospešeno delovanje, ki je v zvezi z vojnim stanjem, ki sicer že dolgo traja, vendar pa bi gotovi znaki dali slutiti, da se pripravljajo obsežnejše odredbe, ki bodo pospešile vojne dogodke.

Tako je bil danes objavljen ukaz, da je polkovnik von Schell imenovan za državnega podtajnika za motorni promet pri prometnem ministru. Dasi je bil polkovnik Schell imenovan za državnega podtajnika v ministru, ki ni ravno vojaškega značaja, je bilo vendarle odredeno, da si naj polkovnik Schell pridrži vse tiste pravice in službene položaje, ki jih ima kot vrhovni nadzornik vseh nemških vojaških motoriziranih oddelkov. Verjetno pa je, da ima Nemčija eno najmočnejših motoriziranih armad na svetu in je torej imenovanje vrhovnega nadzornika te vojske na novo mesto silno važno. Obesti pa o ostaneta povezani, tako da ju bo vodila ena in ista oseba.

Ves nemški tisk piše o tem imenovanju in poudarja, da je sedaj ves nemški motorizirani pro-

met, in sicer vojaški in zasebni, prešel popolnoma pod enotno poveljstvo.

Prebivalstvo naj se drži predpisov o letalski obrambi

Berlin, 8. marca. t. Stefani: Nemški listi danes splošno opozarjajo prebivalstvo, da naj se drži vseh predpisov o zatemnitvah ponoči in o protiletalski obrambi.

Pri tem listi poudarjajo, da sicer do sedaj še ni bilo potrjeno, da bi bila sovražna letala nad nemškim ozemljem, prav gotovo pa niso izvajala nobenih napadov, vendar pa bi se lahko to zgodilo v bližnji bodočnosti.

Berlinski »Angriff« piše, da lahko vsak trenutek nastopi odločilna ura sedanje vojne. Zato je nujno, da so vsi na vse pripravljeni. Prav gotovo pa je potrebno, da nihče ne podcenjuje moči sovražnika.

Razpust vseh poljskih manjšinskih organizacij

Berlin, 8. marca. t. Stefani: Te dni so nemške oblasti šele objavile uredbo, da se v Nemčiji raz-

puščajo vse poljske manjšinske organizacije. Verjetno je, da so poljskim manjšinskim organizacijam zavrnili vse delovanje takoj po izbruhu sovražnosti, vendar pa listi šele sedaj objavljajo, da je vrhovni nemški obrambni svet sklenil razpustiti vse poljske manjšinske organizacije, ki so delovale v prejšnjih mejah nemškega rajha.

Listi poudarjajo, da je ta odredba razumljiva in logična. Vojno stanje je samo narekovalo tak korak. Prejšnja poljska vlada je s svojim denarjem podpirala delo teh organizacij. Glavni tajnik najvažnejše poljske manjšinske organizacije je tudi pobegnil v tujino in je sedaj pri poljski vladi v Angersu.

Razširjeno obsedno stanje na Nizozemskem

Haag, 8. marca. t. Reuter: Danes je bil objavljen kraljevski ukaz o tem, da se razširi obsedno stanje na Nizozemskem še na pokrajino Wider. V nekaterih obmejnih pokrajinah je bilo obsedno stanje proglašeno že v novembru 1939.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 8. marca. t. Reuter: Ves dan se je nadaljeval sovražni pritisk severovzhodno od jezera Madoga, vendar pa so bili vsi sovražni napadi odbiti. Tudi v vseh drugih odsekih so bili odbiti sovražni napadi. V bitki pri Kolanjoki je obšlo na bojišču nad 2000 mrtvih sovjetskih vojakov.

»Queen Elisabeth« se je zasedrila

New York, 8. marca. AA. Havas: Orjaški čezoceanski parnik »Queen Elisabeth« je pripeljal 10 vlačilcev v pristanišče, kjer se je vsidral. Takoj po prihodu v luko je odšel na ladjo newyorški župan Laguardia ter pozdravil kapitana Townlyja. Laguardia je ob tej priliki izjavil:

»Imamo dovolj mesta za vse ladje, ki jih boste želeli poslati v New York.« Kapitan je v razgovoru z novinarji dejal, da je ladja preplula Ocean brez najmanjših ovir in da ni bilo opaziti nobene podmornice.

New York, 8. marca. AA. Havas: Kapitan čezoceanske ladje »Queen Elisabeth« Townly je izjavil predstavnikom tiska, da je orjaška ladja prispela v New York zato, da bi bila na varnem in ker so to želeli tudi zavarovalnice. Ladja je plula čez Ocean s povprečno hitrostjo 24,7 milj na uro. Plula je v cik-caku 5127 milj. Posadka ladje šteje 378 moških. Potovanje je trajalo pet dni in devet ur. Townly je dodal, da je bila ladja obdana z električnimi kablji ob bokih, ki so jo ščitili za primer, da bi zadela obmino. Prvi strojnik ladje je izjavil, da so kablji ves čas izvrstno funkcionirali. Kapitan Townly je dodal, da je bila ta vožnja v stvari poizkusna vožnja, ker »Queen Elisabeth« do zdaj še nikoli ni plula, ter je bila to njena prva vožnja. Na ladji ni nobenih topov ali drugega orožja.

Dosedanji rezultati Wellesovega potovanja

Rim, 8. marca. »Osservatore Romano« poroča o Wellesovem potovanju, da je njegova anketa tako rekoč na polovico gotova. Ker tako Rooseveltov odposlanec, kakor vlade, ki jih je obiskal, popolnoma molčijo, kako in kaj so se razgovarjali, se ne more trditi ničesar gotovega o uspehih ali neuspehih tega poslanstva in se je treba držati samo časopisnih vesti, kolikor se je mogoče nanje zanesi.

Na dan Wellesovega prihoda v Berlin je »Deutsches Nachrichten Bureau« pisal, da je Nemčija nepremagljiva in da ni samo pripravljena, da se brani, ampak da tudi napade. »Nihče ne ve, kdaj bo nanešen ta udarec, toda lahko smo prepričani, da bo tak, da bo presenetil ves svet.« Ob enem je to napol uradno glasilo izjavilo, da gre nemški državi za nemški življenjski prostor v Srednji Evropi in za popolno svobodo morja. »Angleška plutokracija ne sme več nadvladati vsega sveta in ogrožati obstoj in napredek drugih narodov,« tako je končal svoja razmišljanja DNB. Če

je temu tako, je seveda Welles pazljivo poslušal, ker bi to pomenilo, da bi se moralo vse gospodarstvo Evrope in sveta temeljito izpremeniti. »Völkischer Beobachter« je pisal: Nemčijo je treba osvoboditi neprestanega vmešavanja zapadnih vellesil v zadeve Srednje Evrope. »Börsenzeitung« je dodala: Srednjo Evropo je treba smatrati za nemški življenjski prostor. Ni pa noben nemški časopis povedal, katere države in narode smatrajo za nemški življenjski prostor. Pač pa je Ribbentrop izjavil jugoslovanskim časnikarjem, ki so bili povabljeni od nemškega gospodarskega sveta v Nemčijo, katero si sedaj ogledujejo, da je s priključitvijo Avstrije in ustanovitvijo češkomoravskega protektorata zaključena vsaka teritorialna ekspanzija nemške države na jugovzhod. Kar se tiče Anglije, so mnogi nemški listi šli zelo daleč in izjavili, da je treba razorožiti vse oborožene pomorske točke Anglije na svetu. »Frankfurter Zeitung«, ki je znana kot zelo zmerno glasilo, je izrazila mnenje, da bo vojska dolga in da je to prav, ker »čim dalj bo vojna trajala, tem globlje bodo izpremembe na naši celinici. Če zmaga Nemčija, bo imela od tega največji dobiček Amerika, ker se bo lahko polastila angleške dedščine. Mirovni načrt, kakor ga je zasnoval Hitler, je tak, da lahko zadovolji tiste Amerikance, ki so proti vmešavanju USA v vojno in v evropske zadeve sploh. Nemški načrti imajo po mnenju »Osservatore« pa tudi ta namen, da vzamejo pogum tistim Amerikancem, ki so za pomoč Angliji in Franciji.

Francoski tisk je ob priliki dopotovanja Wellesa v Pariz splošno izrazil popolen dvom, da bi mogla Amerika storiti kaj za mir. Samo »Oeuvre« je pisal o miru, ki da so ga Wellesu predložili v Berlinu (kar v Berlinu odločno zanikujejo in označujejo kot angleško-francosko intrigo), da bi napravili nanj vtis. V »Figaro« pa meni Ormesson, da je Hitler bil nespravljiv, Göring da se je pokazal pripravljene za častni kompromis, Ribbentrop pa da je Amerikancem predlagal razdelitev britanske imperije. »Osservatore« pa o tem dvomi in meni, da so to pač samo domneve, ki so lahko res ali pa tudi ne. »Populaire« piše, da so v Berlinu pač hoteli na Wellesa vplivati v tem smislu, da bi Roosevelta prepričali, kako da je Nemčija pripravljena za borbo do popolne zmage. Nemčija računa takole: Ako bo prišel trenutek, ko bo mogoče predložiti mir, bo za Nemčijo zelo ugodno, ako bodo v Ameriki prepričani o tem, da hoče vse in se ne odpove ničemu. Tudi bi tako mnenje dobro služilo ameriškim izolacionistom, ki napreduje vse sile, da bi Roosevelta pripravili do tega, da se za usodo Evrope popolnoma desinteresira.

Oficiozni »Temps« pravi, da Wellesovi razgovori v Berlinu niso prinesli nobene nove luči v položaj ter zato niso nudili nobene opore za kakšno posredovanje ali kompromis. Nemogoče je spraviti naziranje Nemčije in vojne cilje zaveznikov. Nemški mir je pač nerazdružljiv s pravičnim in častnim mirom. Amerika, ki obranja diplomatsko zvezo s Češkoslovaško in Poljsko, se ne more sprijazniti z nemškim pojmovanjem življenjskega prostora. V Berlinu so po mnenju »Temps« imeli samo namen, da napravijo na Wellesa močan vtis, češ, da se Nemčija nikoli ne bo udala.

Pariz, 8. marca. AA. Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Sumner Welles je danes dopoldne obiskal predsednika senata Jeaneneya. Po razgovoru z njim je Sumner Welles odšel v predsedstvo poslanske zbornice, da obišče predsednika Herriota. Z Wellesom je prišel odpravnik ameriškega poslanstva Murphy.

Rdeča armada na Poljskem

Pariz, 8. marca. Državlani nevtralnih držav, ki so prišli v Francijo iz poljskih krajev, ki so bili zasedeni od Sovjetov, so časnikarjem dali nekatere zanimive informacije. Pravijo, da je navedena raven vojakov rdeče armade zelo nizka. Tudi v fizičnem oziru so sovjetski vojaki manj vredni. Vojaki so videti malo odporni in nesposobni za vojno ter so premalo hranjeni. Mnogi so iz Azije in ne vedo ničesar o evropski civilizaciji ter se čudijo vsemu, kar vidijo. Dolgo stoje pred trgovinami in si včasih kaj kupijo ter nimajo pravega vojaškega obnašanja. Vrhovno poveljstvo ne pušča vojakov na dopust v Sovjetsko unijo, ker se bojijo, da ne bi vojaki doma širili nezadovoljstva proti sovjetskemu razmeram, ko so na Poljskem videli toliko lepših stvari. Zato pa se zdaj vidi v Lvovu, Tarnopolu in drugod mnogo žensk in otrok, ki so prišli iz Azije obiskat svoje. Vse so slabo oblečene in se jim pozna pomanjkanje in trpljenje. S poljskim prebivalstvom pa vojaki sploh ne smejo občeati in če kdo ne posluša strogih odredb poveljstva, ga takoj pošljejo na fronto v Karelijo. Neuspehi na Finskem so vojake rdeče armade zelo potlačili,

ker so mislili, da je rdeča armada najboljša na svetu, kakor so jih učili doma. Vojaki tudi pripovedujejo, da ne bodo mogli dolgo ostati na Poljskem, ker jih bodo potrebovali drugod in ker se bojijo, da jih bodo potisnile s Poljske zavezniške armade.

Horthy zopet zdrav

Budimpešta, 8. marca. AA. Madžarska telefonična agencija poroča, da se je Horthyjevo zdravje znatno popravilo in da je mrzlica popustila. Regent bo verjetno že v soboto lahko zapustil posteljo. Zdravniški buletini se ne bodo več izdajali.

Frine Friedrich Pruski v Londonu

London, 8. marca. AA. Frine Friedrich Pruski, najmlajši vnuk bivšega nemškega cesarja Viljema, je bil poslan v neko londonsko bolnišnico, kjer mu bodo operirali grlo. Izve se, da je bila lanskega novembra pri princu Friedrichu napravljena izjema in ni bil interniran kot nemški državljan.

Vašo kožo varujem jaz!

Bodisi da dežuje, da sneži ali pa da pada toča, tudi če oster, mrzel veter tudi okrog oglov, vedno je NIVEA pripravljena varovati Vam kožo. Zato si dobro namažite lice in roke s kremo NIVEA, preden greste ven v naravo! Tako preprečite, da bi Vam koža spokala ali pa postala hrpava.

Prvenstvo duha

Alexis Carrel, po rodu Francoz, predsednik Rockefellerjevega instituta v Chicagu, je eden najbolj izvršnih mislecev našega časa. Ima tudi Noblovo nagrado. Njegova knjiga »Neznano bitje človeka« je vredna, da je v knjižnici vsakega izobraženca.

Carrel poudarja, da človeku ni nobena stvar tako neznana, kakor on sam. Materialistična znanost je z ozirom na človeka popolnoma odpovedala. Predstave modrijanov in prirodoslovcev 19. stoletja, ki so v človeku videli zgolj kemično-fizično dogajanje, so otročje. Čudno je, da v Sovjetski Rusiji, kjer vendar ne manjka globokih ljudi in znanstvenikov, morejo verjeti v tak nesmisel. Kdo more še tajiti duhovno prvin v človeku, njegov vseobsegajoči razum in navedeni svet, v katerem živi? Vsega tega ne razloži noben zakoniti snovi. Bolje bi bilo, če bi ljudje obračali večjo pozornost na človekovo telesnost in duševnost kakor na stroje. Človekovega duha je treba v prvi vrsti proučevati, ti-tega duha, ki je ustvaril vesoljstvo Newtona in Einsteina. Čim popolneje znanje organskih in duhovnih sil človeka bo silno dvignilo navedeno, ki je nekaj tako vzvišenega, da človeka v resnici smemo imenovati središče in kralja vesolja.

Carrel, ki je protestant, vzdaja katoliški Cerkv veliko hvalo zaradi tega, ker je vedno povzdigovala prvenstvo navedene osebnosti. »Rimsko-katoliška Cerkev« — pravi — »je vedno predpostavljala moralne energije zgolj razumskim in ne toliko proslavljala filozofe in voditelje narodov, kakor svetnike, ki so bili heroji navedenosti. Materialistična znanost je izpodkopala duhovno in navedeno kulturo ter privedla do sodobnih totalitarizmov, ki ne priznavajo prvenstva navedene osebnosti, ampak prvenstvo človeka, ki je smotno naravnano na snov in na snovne koristi. Toda to človeku ni prineslo sreče in miru in ljudje se pobijajo med seboj kakor živali v času, ko je njihova civilizacija na najvišji stopnji. Novega človeka pa ni mogoče vzgojiti, pravi Carrel, z ekserciranjem, ampak le v družini. Elite bi se morale vzgajati v takih napravah, kakor so samostani. Silno zanimiva so tudi Carrelova izjavljanja o moči molitve, ki po njegovem prepričanju kot sprostitelja največjih duševnih energij vpliva tudi na telo. Na ta način razlaga Carrel čudeže, v katere veruje, dasi ni katolik in tudi ne pravoveren protestant. V tem oziru bodo tudi zdravniki vzgojitelji in sociologi našli v Carrelu veliko zanimivega in koristnega ter se zavedli, kako prvenstveno in ogromno vlogo tudi v človekovem telesnem življenju igra duševnost, pa sploh vse to, kar je skrivnostnega v našem duhovnem svetu. Tudi v milost veruje Carrel kot silo, ki izhaja iz božjega bitja in prejšnja našega duha.

Vojna na zahodu

V zraku

Berlin, 8. marca. AA. DNB: V noči s srede na četrtek in s četrta na petek so nemška letala ponovno in z uspehom izvedla ogledne polete nad vzhodno obalo Velike Britanije. Pri tem so potopila 11 trgovskih ladij, ki so plule v britanskih konvojih ali pa z utrjenimi lučmi ob britanski obali, ali jih pa vsaj hudo poškodovale. Vsega skupaj je potopljenih ali pa nevarno poškodovanih za 30.000 ton ladij. Vsa nemška letala so se vrnila v svoja oporišča.

London, 8. marca. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo je izdalo tole sporočilo: Ponoči so britanska letala izvedla patrolne in ogledne polete nad velikim delom sovražnega ozemlja. Pri teh operacijah so naša letala letela tudi nad zahodno Poljsko, posebno nad mestom Poznanjem. To je prvič, da so britanska letala letela nad Poljsko. O tem poletu je Reuterjev posebni dopisnik, ki se mudi z britanskimi letali na Francoskem, izvedel tole: Zgodovina letalstva beleži prvi polet britanskih letal nad Poljsko od začetka vojne. Polet se je končal tako, da so se britanska letala vrnila na Francosko zgodaj jutraj. Britanska letala so preletela skoraj 2430 km od Anglije do Poznanja in nazaj na Francosko. V zraku so bila skoraj 10 ur. Polet je potekel brez posebnih motenj. Kljub temu, da so na nekaterih mestih z žarometi obevali britanska letala, so samo na enem mestu streljali s protiletalskimi topovi na neko naše letalo. Pri poletu čez Severno Nemčijo smo opazili neko nemško lovsko letalo, ni pa poskušalo napasti britanskega letala. Ko so se britanska letala vračala, so jih nemški žarometi obilneje obevali. Vendar nas Nemci niso obstreljevali.

London, 8. marca. AA. Reuter: Neka angleška patrolna ladja je našla včeraj enega izmed članov posadke nemškega letala, ki je bilo sestreljeno v bližini škotske obale. Nemški letalec je izjavil, da sta se njegovega rešilnega pasu držala več ur dva njegova tovarisa, ki so ju zapustile moči preden je prispela pomoč.

London, 8. marca. t. Reuter: Angleška letala

so včeraj napadla tri sovražne patrolne ladje pri Borkumu. Prav tako so letala bombardirala pomorno vojno ladjo pri Syltu.

Naša letala so tudi sestrelila nemški bombnik. Nemško bombno letalo je opazila skupina naših »huricanov«. Eno letalo se je zagnalo proti nemškemu bombniku in ga po nekaj sekundah bitke sestrelilo.

Na morju

Amsterdam, 8. marca. AA. Reuter: Nizozemsko motorno ladjo »Delfsail« je napadlo neko letalo, čigar pripadnost ni bilo mogoče ugotoviti. Ladja je plula proti Rotterdamu. Kapitan ladje je poročal o tem incidentu takoj ko je prispel v luko. Letalo je streljalo s strojnico ter vrglo več bomb, ki so napravile znatno škodo.

London, 8. marca. t. Reuter: Sedaj so mogli objaviti podrobnosti o napadu nemških letal na italijanski parnik »Amelio Lauro«. Podatke o napadu je podal Massimiliano Paci, kapitan italijanskega parnika.

Nemško letalo je najprej preletelo parnik in nato vrglo štiri bombe pred kljun parnika. Takoj nato je letalo vrglo še nekaj zažigalnih bomb. Pri tem je bil pokvarjen radijski aparat na parniku in ranjen radiotelegrafist. Toda kmalu smo popravili škodo in začeli oddajati znake za pomoč. Drugi italijanski parnik, »Litanea«, se nam je približal in z rešilnimi čolni smo odvzeli z našega parnika preden je nastala eksplozija.

Neki drugi član posadke je izjavil, da je italijanski parnik vozil z vsemi lučmi in da je bila italijanska zastava popolnoma vidna. Nemško letalo se je celo spustilo nad parnik, tako da je letelo komaj nekaj metrov nad ladjo. En član posadke je bil ubit, trije pa so bili ranjeni.

London, 8. marca. t. Reuter: Nemški parnik »Urugvaj« (5846 ton) so Nemci sami potopili v Severnem Atlantiku tedaj, ko so ga angleške vojne ladje hotele ujeti.

London, 8. marca. t. Stefani: Poročajo, da so bili vsi člani posadke italijanskega parnika »Amalia Baur« rešeni. Požar ladje pa še traja, dasi so se trudili, da bi požar pogasili in parnik zvelikli proti obali.

London, 8. marca. AA. Reuter: Neka rešilna ladja je ob vzhodni angleški obali sprejela 29 članov posadke italijanske ladje, ki je bila sredi potopljena. Potopila so jo letala z bombami. Med rešenimi so trije ranjeni.

Berlin, 8. marca. AA. DNB: Angleško mornariško ministrstvo je sklenilo izvajati gotove sankcije proti nemškemu mornarjem, ki potapljuje lastne ladje. »Berliner Börsen Zeitung« pravi, da je tako postopanje krivično in da mednarodno pravo nikakor ne prepoveduje mornarjem posameznih ladij potopiti te ladje v sporazumu s poveljnikom.

»Dan junakov« v Nemčiji

Berlin, 8. marca. AA. DNB: Letošnja proslava »dneva junakov« bo v nedeljo ob 12 na dvorišču stare topniške vojašnice »Zeughaus«. Letošnja proslava bo imela poseben pomen zaradi tega, ker se Nemčija nahaja v borbi za življenje in smrt. Prejšnja leta se je svečanost vršila v Berlinu v državni operi. Letos prireja svečanost nemška vojska v vojašnici Zeughaus, kjer se nahajajo grobovi starih pruskih in nemških vojakov. Vse nemške radijske postaje bodo prenašale to proslavo.

Gospodarstvo

Kovinska industrija v letu 1939

Iz poročila Narodne banke posnemamo o razvoju naše kovinske industrije v preteklem letu sledeče:

Povprečni letni indeks topilniške proizvodnje, ki je izdelan samo na podlagi podatkov za topilnice, ki so pod nadzorstvom ministrstva za gozdo-ve in rudnike, beleži za l. 1937 147,2 točk, za l. 1938 190,8, a za l. 1939 197,1. Naše topilnice so imele kot kažejo ti podatki v zadnjih letih prav ugoden razvoj svoje proizvodnje. Kljub težavam, ki jih je imela, je tej industrijski panogi uspelo, da poveča svojo proizvodnjo, ker je morala kriti del domačih potreb, katere smo preje krili z uvozom iz inozemstva, tako da je gotovo v celoti izkoristila svojo kapaciteto.

Posebno je bila vznamnem obsegu povečana proizvodnja elektrolitičnega bakra, in sicer za 285% in svinca za 23,6%. Proizvodnja cele vrste najvažnejših kovin, kot železa, bakra, svinca in cinka, je povečana za 13,8% proti prejšnjemu letu. Največ je k temu pripomoglo povečanje proizvodnje elektrolitičnega bakra, ki se pri nas šele od nedavnega proizvaja.

Preskrba našega domačega trga z važnejšimi kovinami je bila najslabša glede železa in to zaradi tega, ker se je uvoz železa zmanjšal za 44,3%, ter je bilo na trgu za okrog 23.000 ton surovega železa manj kot pa prejšnje leto. Razumljivo je, da je to pomanjkanje surovega železa občutila naša kovinska industrija toliko bolj, ker so bile zaloge

v državi skoraj popolnoma izčrpane. Kljub temu, da proizvodnja železa iz leta v leto raste, je relativno majhna ter ne more zadovoljiti povpraševanja, ki hitro narašča. Poleg tega je uvoz otežkočen z visokimi cenami inozemskega surovega železa in zaradi povečane potrebe te kovine v državah, iz katerih smo ga do sedaj uvažali. Z drugimi kovinami je bil domači trg bolj preskrbljen z ozirom na znatno povečano proizvodnjo.

Industrija kovinskega blaga je zabeležila v l. 1939. dobre rezultate svoje proizvodnje. Število zaposlenih delavcev je naraslo za 5,7% proti l. 1938, a za 58,86% proti l. 1936. Proizvodnja je bila povečana za 3,0% proti l. 1938 in za 128,5% proti l. 1936. Proizvodnja je naraščala med vsem letom postopoma, razen v drugem tromesečju, ko je bila zmanjšana zaradi zmanjšanih nabav s strani javnih ustanov in zaradi inozemskega dumpinga konkurence. Tretje tromesečje pa je bilo boljše. Po podatkih podjetij so zaloge blaga popolnoma izčrpane zaradi spekulativnih nakupov trgovcev, ki so računali s povišanjem cen in so se pravočasno preskrbeli z blagom. To dokazuje tudi, da je promet kovinskega blaga zelo živahen kljub povišanju cen za 40% in več. Razume se, da je povišanje cen na novo nabavljenih surovin vplivalo tudi na zvišanje cen gotovih proizvodov. Kovinska industrija se je nahajala v teku leta v pomanjkanju surovin in nestabilnosti cen, je pa vendar zabeležila zadovoljiv razvoj v produkciji in prodaji.

Okraj Litija: Podlipovec, Zagorje obč. Zagorje ob Savi; Formin obč. Sv. Marjeta nize Ptuja.

Češka filmska industrija

Praga, 7. marca. AA. DNB: Češka filmska industrija se čedalje bolj razvija. Meseca aprila in marca bodo v praških ateljeih izdelali osem čeških filmov. Novi film Vladimirja Slavinskega (češkega glasbenika) je doživel velik uspeh: v Pragi so ga predvajali 17 dni in ga je videlo več ko 100.000 ljudi.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Turčijo

Carigrad, 7. marca. AA. Stefani: V Smirno je prišla nemška trgovinska delegacija, ki je že stopila v stik s turškimi izvozniki. Na konferencah z zastopniki turškega gospodarstva bodo razpravljali o možnosti povečanja medsebojne trgovine, kakor določa nedavni nemško-turški trgovinski dogovor.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjevanju naravnega »Franz-Josefova« grenka voda zoprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in zdr. S-br. 19.489. 25. V. 35.

Konferenca jugoslovansko-italijanskega gospodarskega odbora. Sestanek jugoslovansko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora bo, kot poročajo, koncem tekočega meseca. Datum sestanka še ni točno določen, ker se mudi italijanska trgovinska delegacija trenutno v Parizu zaradi trgovinskih dogovorov. Če bodo pogajanja s Francijo do polovice tekočega meseca končana, potem bo sestanek jugoslovansko-italijanskega odbora gotovo koncem tekočega meseca.

Izvoz prašičev za protektorat je ustavljen. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je ustavil izdajanje dovoljenj za izvoz prašičev po industrijskem kontingentu za češko-moravski protektorat. Ustavitve je stopila v veljavo 6. t. m.

Sladkorna industrija plačuje trgovcem 12 din za vrnjene vreče. Zaradi težav pri nabavi vreč iz jute ter iz drugih tvarin zahteva sladkorna industrija od veletrgovcev in kupcev kristalnega sladkorja, da položijo za vreče kavelj in da vrnejo vse vreče, ki so še v dobrem stanju. Kavelj za vrečo od 100 kg znaša 20 din. Ko trgovec vrečo vrne, mu tovarna izplača kavelj in še 12 din za vrečo od 100 kg, če je še dobra. Za vrečo od 50 kg pa plačajo tovarne 7 din.

Borze

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 4.890.000, na belgrajski pa 7.800.000 din. Promet v vrednostnih papirjih na belgrajski borzi je znašal 370.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:
London 1 funt 178.75—176.95
Pariz 100 frankov 98.20—100.50
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 995.00—1005.00
Amsterdam 100 goldinarjev 2830.50—2388.50
Bruselj 100 belg 750.00—762.00

Ljubljana — Slobodno tržišče:
London - funt 214.63—217.83
Pariz 100 frankov 121.36—123.66
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev 2903.02—2941.02
Bruselj 100 belg 926.28—938.28

Ljubljana — Zasebni kliring:
Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — Zasebni kliring:
Grški boni 31.60 blago

Belgrad — Zasebni kliring:
Grški boni 31.40—32.10
Bolgarski čeki 95.20—96.80

Curij. Belgrad 10, Pariz 9.945, London 17.55, Newyork 440, Bruselj 75.575, Milan 22.82, Amsterdam 236.95, Berlin 178.75, Stockholm 106.275, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.15, Sofija 5.50 pon., Budimpešta 79.5 pon., Atene 8.30 pon., Carigrad 3.55 pon., Bukarešta 34.00 pon., Helsingfors 7.00 nom., Buenos Aires 104.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 430—434

v Zagrebu 432 denar

v Belgradu 429—430

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 do 99, agrarji 53—54, vojna škoda promptna 430 do 434, begl. obv. 77—78, dalm. agrarji 71—72, 8% Bler. pos. 98—100, 7% Bler. pos. 90—92, 7% pos. DHB 100—101, 7% slab. pos. 98—99. — Delnice: Narodna banka 7400—7600, Trboveljska 240 do 245.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 den., vojna škoda promptna 432 den., 6% šum. obv. 96.50 den., begl. obv. 77—78 (77.50), dalm. agrarji 70 den., 4% sev. agrarji 51 den., 8% Bler. pos. 98 den., 7% Bler. pos. 90 den., 7% pos. DHB 100 den., 7% slab. pos. 95 den. — Delnice: Narodna banka 7400—7600 (7450), Priv. agr. banka 200 den., Trboveljska 242—243, Gutmann 50 den., Sladk. tov. Osijek 175—180, Isis 32 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 98.50 do 99.50, vojna škoda promptna 429—430 (430), begl. obv. 77—77.25 (77.20), dalm. agrarji 71 do 71.50 (71), 8% Bler. pos. 98 den., 7% Bler. pos. 91 den., 7% pos. DHB 100.50 den., 6% šum. obv. 99.25—70.25. — Delnice: Narodna banka 7500 bl., Priv. agrarna banka 208—210 (210).

Zitni trg

Novi Sad. Koruza bač. bač. par. Indija 144 do 146, par. Vršač 143—145. — Tendence nespremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okol. Novi Sad, sred. bač. 200—202, bač. okol. Sombor 198—200, gor. bač. 202—204, srem. slav. 198—200, juž. ban. 194—196, gor. ban. 202—204. — Oves bač. srem., slav. 162 do 164. — Koruza bač. kosa duplikat 140—142. Fižol bač. bel 2% 415—420. — Tendence mirna. Promet srednji.

Zivinski sejmi

Mozelj, okraj Kočevje, dne 4. marca t. l. Cene: Voli I. vrste 7.50 din, II. vrste 6 do 6.75, junci 5—6, jalove krave 4.50—5.50, krave klobasnice 3.25 do 4 din, telice 4.50—5.50 in teleta 6 din za kg žive teže. Mladi prašiči od 120—150 din za kg.

Ptuj, dne 5. in 6. marca t. l. Dogon: 96 volov, 257 krav, 15 bikov, 30 juncev, 79 telic, 93 konj, 30 žrebet in 135 prašičev. Prodanih je bilo: 78 volov, 170 krav, 10 bikov, 3 junci, 36 telic, 22 konj, 5 žre-

bet in 128 prašičev. Cene: voli 3.50—5.50, krave 2.25—4.50, biki 3.50—4.75, junci 3.25—4, telice 3.50—5.75, pršutarji 7.50—8, debele svinje 8.25—9 in ple-menske svinje 6—7.25 za kg žive teže. Kladi od 470 do 6000 din, žrebeta od 950—2300 in mladi pujski 6 do 12 tednov stari 80—160 din za glavo.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Krsko, dne 1. marca t. l. Voli I. vrste do 6 din, II. vrste do 5.50, III. vrste do 5, telice I. vrste do 6.50, II. vrste do 5.50, III. vrste do 5, krave I. vrste do 5.50, II. vrste do 5, III. vrste do 4, teleta I. vrste do 7, II. vrste do 5.50, prašiči špeharji do 10, prašiči pršutarji do 8 za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10, II. vrste 8, svinjina 12—14, svinjska mast 1. vrste 10, II. vrste 8, goveje surove kože 12—18, telečje surove kože 12—14, svinjske surove kože 8—9 za kg. — Pšenica 2—2.25, ječmen 1.50—2.25, rž 1.50—2.25, oves 1.75—2.25, koruza 1.50—2, fižol 4—8, lucerna 0.90—1.50, seno 1—1.50, slama 0.25—0.50, jabolka I. vrste 4, II. vrste 3, III. vrste 2—3, suhe češnje od 3—6, pšenična moka 3.50—4, koruzna moka 2.25—2.50, ajdova moka 4—4.50 za kg. — Jajca 0.75—1 za komad, mleko 1.25—2 za liter, surovo maslo 26—30 za kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3—4 za liter, finejše sortirano vino 3.75—5 za liter.

Laško, dne 1. marca 1940. Voli I. vrste 6.25, II. vrste 5.50, III. vrste 4.50, telice I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 4, krave I. vrste 5.50, II. vrste 4.50, III. vrste 3.50, teleta I. vrste 6, II. vrste 5, prašiči špeharji 10—11, prašiči pršutarji 8—9 za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 12—14, II. vrste 10, III. vrste 8, svinjina 16, slanina 15, svinjska mast 20, čisti med 20, goveje surove kože 14, telečje surove kože 16, svinjske surove kože 9 za kg. — Pšenica 180—200, ječmen 175, oves 175—200, fižol 500—600, krompir 125, seno 80—90, slama 40—50, jabolka I. vrste 600, II. vrste 500, pšenična moka 350—450, koruzna moka 250, ajdova moka 500—550 za 100 kg. — Trda drva 75 za kubični meter, jaja 1—1.25 za komad, mleko 2 din za liter, surovo maslo 28—30 za kg.

Litija, dne 2. marca t. l. Voli I. vrste 6, II. vrste 5.50, III. vrste 5, telice I. vrste 6, II. vrste 5.50, III. vrste 5, krave I. vrste 4, II. vrste 3.50, III. vrste 3, teleta I. vrste 6, II. vrste 5, prašiči špeharji 8—9, prašiči pršutarji 7—8 za kg žive teže. — Goveje meso 12, svinjina 14, slanina 16, svinjska mast 18—20. — Pšenica 2.50, ječmen 2.25, rž 2, oves 2, koruza 1.70, fižol 6—7, krompir 2, seno 1, slama 0.50, jabolka I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 3, pšenična moka do 4, koruzna moka 2.50, ajdova moka 4—5 za kg. — Drva 70 za kubični meter, jaja 1 din za komad, mleko 1.50—2 za liter, surovo maslo 32 za kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3 za liter, finejše sortirano vino 5 din za liter.

Iz Julijske Krajine

Državna knjižnica v Gorici se bo v teku l. 1940 pomnožila za 20.000 zvezkov. Med temi je za slovenske bralce važna zlasti slovenska skupina (raccolta slavica), ki bo obsegala vsaj 2000 zvezkov. Glavni del slovenskega oddelka tvori učiteljska knjižnica bivše idrijske realke. Goriski mesečnik »La vita isontina« piše o knjigah iz Idrije sledeče: »Dela bivše šolske knjižnice v Idriji že sama nudijo skoraj popolno sliko slovenskega slovetva in kulture od narodnega prepoveda do novoromantičnega simbolizma. Sedaj dopolnjuje slovenski oddelček lepa vrsta preidrijskih izdaj in leposlovnih in drugih del. To so dela vsega rodu »mlade Slovenije« (Janežič, Jenko, Levstik, Jurčič itd.) in skupine sodružnikov »Ljublj. zvon«, ki je bil središče literarnega življenja do začetka katoliške revije »Dom in svet«; omenjeni sodružniki so zlasti Levce, Tavčar, Keranič, Mencinger itd. — Urejene so skoraj vse vrste vzgojnih, zabavnih in poučnih knjig »Družbe sv. Mohorja« v Celovcu in »Slovenske Matic« v Ljubljani. — V idrijski knjižnici je zastopan velik del modernih slovenskih literarnih struj. Posebno mesto zavzemajo Cankar, Župančič in simbolistični tokovi, ki so se uveljavili okoli »Doma in sveta«. Koliko lepih slovenskih časnikov, kot Kres, Veda, Čas, Dunajski zvon, Dom in svet itd. bo lahko koristilo proučevalcem mlade, a plodovite slovenske literature bolj kot katerakoli splošna razprava, ki združuje vsaj jugoslovanske kulture, različne po postanku, duhu in razvoju. Posebno Gorica se bo lahko posluževala slovenskega oddelka in istočasno se bo mogla ponasati, da je njena državna knjižnica edina v Italiji, ki ima popolno zbirko slovenskega leposlovja 19. in 20. stoletja.« — Medtem ko z zadovoljstvom beremo gornje izjave, pripominjamo, da je gorška državna knjižnica imela že prej precej slovenskih knjig in časopisov iz predvojnega doba, katerih pa v katalogih ni bilo najti. Upamo, da bodo uvrščeni v novi slovenski oddelček ter da bodo tako čitateljem občinstvu na razpolago.

Komen. Oni dan je začel goreti velik senik posestnika Ludovika Kočevarja. Zgorela je streha, nekaj slame in sena. Škoda znaša nad 1000 lir, a je pokrita z zavarovalnino.

Smrtna nesreča. 58 letni Mohor Blažič je šel skozi železniške predor poostaje v Kanalu. Privozila je litorina, kateri se mož ni utegnil umakniti, ker vozi hitreje kot drugi vlaki, ter ga je podrla. Bil je na mestu mrtel.

Nove določbe o prodaji nepremičnin. Uradni list objavlja spremembo zakona z dne 3. junija 1935, ki je urejal prodajo nepremičnin v obmejnih pokra-

jinah države. Nova določba se glasi: Vsako popolno ali delno prodajo nepremičnin v obmejnih pokrajinah je treba predložiti v odobrenje prefektu. Prefektovo odobrenje je potrebno tudi pri prodajah na dražbah. Brez tega odobrenja je vsaka prodaja pravno neveljavna. Prefekt vpraša v vsakem slučaju za mnenje vojaško oblastvo in odobrenje izda ali odbije v teku treh mesecev. Proti prefektovi odločbi je mogoč priziv na vlado.

Za družine ponesrečenec v raškem premočniku v Istri je vlada nakazala 120.000 lir kot prvo pomoč. Zavod za zavarovanje proti neugodam pa je v isti namen izročil pristojnemu oblastvu 300.000 lir. Vlada je tudi sklenila ustanoviti vzgojni zavod za osirotle otroke ubitih delavcev. Zavod bo blizu Pujca.

Devetletnih državnih obveznic eo v gorški pokrajini podpisali za več kot deset milijonov lir.

Vabilo

na XLIV. redno letno skupščino

Ljudske posojilnice v Ljubljani, r. z. z. n. z., Ljubljana,

ki se bo vršila v ponedeljek, 18. marca 1940 ob 16 v posvetovalnici lastnega doma s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega odbora.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Sklepanje o potrditvi bilance.
5. Sklepanje o porabi dobička.
6. Dopolnilna volitev upravnega odbora.
7. Dopolnilna volitev nadzornega odbora.
8. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 4. marca 1940.

UPRAVNI ODBOR.

„SLOVENEČ“

na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

16 letni sin načelnika britskega generalnega štaba Ironsidea, razkazuje svojima tovarisema vse nprave na Maginotovi črti (poročilo nem. listov.)

Uradnik in družina

Ni boljšega in bolj pravičnega merila za našnjo materialistično dobo, ki ne pozna več pravih smotrov življenja, kakor stanje družin. Po družinah spoznaš vrednost naroda, iz družinskega življenja lahko sklepaš na lepo ali temno bodočnost naroda in tudi države, ki jo narod tvori. Ne pretiravamo, če trdimo, da je prav gotovo pri vseh državah in pri vseh narodih največje zlo, ki jih je zadelo, prav propadanje in razpadanje družin. Bolezen, ki je v tem primeru načela narodovo drevo, je v korenini, in zato se narodno drevo lahko kljub vsej košatosti začne menadoma sušiti.

Od države zanemarjena uradniška družina

Vse statistike, ki kažejo, kako se manjša število rojstev, na žalost ne povedo, kje so tisti razlogi, da tako hitro pada število otrok v družinah. Vemo, kako se manjša število rojstev v hišah bogatinov, komaj pa se zavedamo, da pada število otrok v družinah nepremočnih in siromašnih. Ta najhujši padec kaj radi opravičujemo s težkim gospodarskim stanjem. V mnogih primerih je to tudi res, kar so uvidele tudi države. Tako je bila sprito vidnega propadanja gospodarskega položaja nameščenecv in zaradi revščine njihovih družin uvedena po svetovni vojni, ki je tako imenovani prejšnji srednji stan vrgla iz gospodarskega ravnovesja, posebna družinska doklada za ženo in otroke. Na žalost ji ta družinska doklada ni mogla izravnati škode, ki jo je nameščenec imel s spremembo življenjskega standarda po vojni. Bila pa je pomembna pomoč, vendar je škoda, da se je pri nas postopoma zniževala in za ženo celo odpravila. Vse, kakor ni bilo prav, da je bila ta doklada, ki naj bi pomagala snovati nove družine in jih vzdrževati, obdavčena. Pa je prišlo še huje. Uvedena je bila šolnina, ki je vprav kaznovala starše, ki so imeli veliko otrok in ki so se ob največjih naporih in pritrjevanju žrtvovali, da bi otrokom omogočili potrebno izobrazbo za življenje. Država sama je že zaradi svoje lastne moči in razvoja naroda v današnjem času skoraj prisiljena, da spremeni dosedanj davčni sistem in gospodarski red tako, da bo kar bolj zavaroval družino in zajamčil vzdrževanje in vzgojo otrok v mnogostevilnih družinah.

Grenka statistika

Kaj je ta prav gotovo nesrečna politika zadnjih let dosegla, najbolj nazorno kaže statistika o uradniških družinah javnih nameščenecv v Sloveniji. V Sloveniji imamo brez univerze okrog 16.000 državnih in 1100 banovinskih nameščenecv z dnevnariji vred. Poglejmo, kako je z njihovimi družinami. Od 16.000 državnih uslužbenecv (podatki za banovinske uslužbenecv so v oklepajih) je samcev 5036 (447), torej skoraj ena tretjina. 3013 (149) nameščenecv je poročenih in brez otrok, 2817 (182) je poročenih in ima enega otroka, 2483 (195) ima dva otroka, 1145 (75) ima tri otroke. Po štiri otroke ima 495 (35) družin, po pet 287 (7) družin, po šest otrok 54 (4) družin, po sedem otrok 18 (2) družin, po osem otrok 11 (2) družin, devet ali več otrok pa 5 (2) družin. Vse družine državnih nameščenecv imajo torej le 15.200 otrok, torej manj otrok kot je državnih nameščenecv.

Pomoč je nujno potrebna

Mislimo, da nam ni treba razlagati v podrobnostih te statistike, ki sama govori dovolj jasno in

ki sama hkrati najbolj odločno obsoja politiko, ki se je vodila zadnjih dvajset let s strani države do družin. Država, ki bo ustvarila družini s pravično socialno zakonodajo urejen gospodarski položaj, s tem tudi sama sebi najlepše uredi socialni temelj nadaljnjega razvoja. Tam, kjer so družine zadovoljne, nezdrave prevratne ideje same po sebi usanejo, ker jim zmanjka povodov. Če pogledamo statistiko, vidimo, da bi bilo kaj lahko zvišati družinske doklade za družine s številnimi otroki. Finančno breme za državno blaginjo bi bilo namreč zelo majhno prav zaradi tega, ker je število takih družin na veliko škodo naroda in države zares malenkostno.

Se drug pojav, ki v zadnjem času vedno bolj izrazito stopa na plan, pa je dejstvo, da se državni uradniki v mlajših letih le neradi poročijo. To dokazuje tudi statistika. Če pogledamo, kakšni so prejemki državnih uradnikov z najvišjo fakultetno izobrazbo in navzdol, lahko razumemo, da je slehernemu uradniku sklepanje zakona v prvih letih službe zares težko. Kolikor zasluži, že sam lahko porabi sproti, ne da bi količjak zapravjal. Dokler pa nima dohodkov, da bi mogel preživeti zakonsko družico, se raje ne poroči in čaka na čas, ko se mu bo plačala toliko zvišala, da bo tudi lahko gmotno »tvegal« zakonski jarem. Nazorno bi to lahko pokazala podrobna statistika, ki bi pokazala, pri kakšni starosti vstopajo državni nameščenecv največ v zakon.

Večje doklade za otroke

Prva naloga države ali pa bodoče slovenske banovine bo brez dvoma ta, da v tem vprašanju popolnoma prelomi z dosedanj prakso in uvede socialno bolj pravičen red. Za pospeševanje sklepanja uradniških zakonov bi bila že ogromnega pomena rodbinska doklada za ženo, ki naj bi znašala vsaj 300 din, rodbinska doklada za otroke pa naj bi bila progresivna, to se pravi, čim več otrok ima družina, tem večje naj bodo doklade za posamezne otroke. Te doklade naj se izplačujejo tako dolgo,

dokler otrok ni preskrbljen. Kadar se otroci šolajo, recimo na univerzi, naj se doklada izplačuje za takega otroka do dokončanih visokošolskih studij. Družinska doklada za otroke naj bi, recimo, bila izpeljana takole: Družina državnega uradnika, ki ima enega otroka, dobiva za otroka 150 din doklade. Družine, ki imajo dva ali tri otroke, naj bi dobivale za vsakega otroka po 200 din. Družine, ki imajo štiri, pet ali šest otrok, naj bi dobivale po 250 din za vsakega otroka, in družine, ki imajo nad šest otrok, naj bi prejemale za vsakega otroka po 300 din. Ne trdimo, da je ta predlog že najboljši, vendar smatramo, da bi izvedba morala biti vsaj podobna načelu, ki si ga je osvojil ta predlog. Priporočamo še, da bi moralo biti uzakonjeno tudi to, da se višja rodbinska doklada uveljavlja takoj avtomatično, kakor hitro se rodi družini drugi, tretji ali sedmi otrok. Ne glede na število otrok naj bi se zvišala rodbinska doklada tudi družinam za otroke, ki dopolnijo deseto starostno leto. Takrat namreč otroci povzročajo, pa najsi študirajo ali pa ne, staršem mnogo večje stroške kakor v mlajših letih.

Prav tako bi država morala najti primeren način, da bi podprla družine s številnimi otroki, če niso uradniške družine. Na drugi strani pa bi država morala posebej označiti družine, ki nimajo otrok ali pa samo po enega otroka. Je vse polno načinov za tako odločitev. Za primer navajamo le enega. Družina z enim samim otrokom vsega svojega imetja ne bi smela zapustiti otroku, ampak bi na primer polovico pripadalo državi za fond za podporanje revnih družin. Če bi bil morda ta predlog neizvedljiv, bi pa davčni aparat gotovo znal najti drugih primernih načinov, saj je dovolj iznajdljiv. Vsekakor pa je dolžnost države, da se čimprej loti tudi tega vprašanja. Mnogi bodo sicer rekli, da s tem skušamo posnemati tuje vzore, toda zdi se nam, da ni nikdar napak, če od drugih vzamemo to, kar je dobro, slabo pa pustimo tam, kjer je, in sami ne posnemamo. Država in narod bosta od take reforme imela največje koristi in dal Bog, da bi jih čimprej dosegli!

Finska pristanišča ob Finskem zalivu

Na južni obali Finske so najvažnejša izmed številnih finskih pristanišč. V teh mesecih največkrat imenujemo Viipuri. To mesto ima hudo usodo in je na tistem severnem koncu slavne Karelske ožine med Finskim zalivom in Ladokim jezerom. V poslednjih letih se je zaradi zboljšanja finskega gospodarstva povečalo število prebivalstva od 50.000 na 80.000. Mesto je staro 600 let in je v njem različno videti sledove, kako se je mesto dvigalo. Videti so stavbe, kakršnih človek ne bi pričakoval v srednje velikem mestu na severnem delu Evrope. Veliko je priči, ki govorijo o preteklosti tega mesta, ki je bilo obmejna straža proti vzhodu in je varovalo Švedsko, ki je več stoletij vladalo Finski. Grofje švedskega Wiborga so bili vedno v sporih z gospodi iz Moskve. Nekdanji Wiborg (Viipuri) je bil glavno tržišče severno-ruskega zaledja. V srednjem veku je imela tukaj nemška Hansa važno vlogo. Sele ko je postala Hansa politično vplivna, se je zmanjšala oblast nemških trgovcev

v Wiborgu in takrat so prišli Finci in iz Wiborga je nastal Viipuri. V naslednjih stoletjih so različne oblasti imele vpliv v to mesto. Mesto se je šele obnovilo, ko je postala Finska l. 1918 svobodna. Sele takrat so z velikimi stroški 3 milijonov finskih mark zgradili veliko izvozno pristanišče za les. Ko je izbruhnila finsko-ruska vojna, je bilo 83% prebivalstva finske narodnosti. Do nedavnega je bilo mesto važno industrijsko središče s tvornicami za lesne izdelke, stroje, masčobe, mlinarske izdelke in blago. Živahna trgovina mesta je proizvajala na leto dva milijona ton blaga v vrednosti dveh milijard finskih mark.

Bolj ugodno prometno lego imajo Helsinki, ki so 200 km oddaljeni od Viipurija. Helsinki so kot Helsinkfors leta 1550 ustanovili Švedi. A to prvotno mesto je bilo bolj vzhodno, ob izlivu reke, leta 1640 so ta kraj zamenjali s sedanjim ozemljem mesta Helsinki, ker je tam bolj primeren za pristanišče. Večjega pomena pa je postalo mesto šele v 19. stoletju, ko so ga Rusi v zameno za mesto Abo spremenili v finsko prestolnico. Zatorej je videz mesta Helsinki popolnoma novodobno, posebno še, ker so staro mesto večkrat uničili razni požari. V Helsinkih so zdaj veličastne stavbe in je ondi točno 300.000 prebivalcev. Se leta 1900 je bilo v mestu samo 100.000 prebivalcev, l. 1930 pa samo 11.000. Spočetka so bili Helsinki popolnoma švedski, leta 1930 pa je bilo ondi že dve tretjini Fincev. Zdjaj je že tri četrtine prebivalcev finske narodnosti. Helsinki so največji industrijski kraj Finske in je tam 20.000 delavcev. Pristanišče Helsinki je večinoma uvozno pristanišče. Veliko železniških zvez omogoča, da se od tu blago razvaža po različnih krajih dežele. Polovica vsega finskega uvoza gre skozi Helsinki, od izvoza pa samo ena šestina. Južna luka sega prav v srce mesta. Ondi morejo pluti ladje 7 m globoko. Sedanje pristanišče je na zahodni strani mesta, kjer je tudi industrijski del mesta s tvornicami za stroje, za obdelavo železa, za pohištvo in podobno.

Ravno v sredi med Viipurijem in Helsinkij je tretje veliko pristanišče Finske ob Finskem morsem zalivu, in sicer Kotka, ki je bilo do leta 1897 še neznana vas. Zdjaj prebiva v tem mladem mestu 20.000 ljudi in je važna predelava lesa povzročila, da mesto hitro bogati. Nikjer na Finskem se ni industrija tako dvignila, kakor prav v Kotki. Tukaj so tri delavnice za celulozo in tvornica za umetne niti, 8 velikih zag in tvornica za sladkor. Od leta 1938 deluje tvornica za niti in daje na dan 2000 kg celulozne volne, 1000 kg celofana in 1000 kg umetne svile. Pristaniške naprave so jako razsežne, posebno zaradi lesa, ker je tukaj tako imenovani »plavalni bazen« za hlode. Povsod mo-

Zoper glavobol
pomagata 1-2
ASPIRIN
tableti
Ni drugega zdravila po imenu
„Aspirin“, temveč edino le
„Bayer“jev Aspirin.
Opl. - rep. pod 1 br. 37492 od 22. XII. 1936.

rejo pristajati ladje, ki sežejo do 7 m globine. — Kotka je najvažnejše izvozno pristanišče Finske. Skozi to pristanišče so leta 1938 prepeljali 190.000 kubičnih metrov rezanega lesa, 120.000 kub. metrov hlodov in lesa za papir, mimo tega še 730.000 ton celuloznih snovi in papirja.

Izmed številnih drugih pristanišč omenimo še: ob Finskem morsem zalivu sta Koivisto in Uuras. Ob Botniškem zalivu pa: Turku, Rauma, Pori, Vaasa, Pietarsaari, Kokkola, Raaha, Oulu in Kemijoki. Cim bolj so ta pristanišča proti severu, tem večji je njih izvoz surovega lesa za papirnatno industrijo.

Treznostni teden je pred durmi

Treznostni teden je nekaj novega, iz drugih dežel povzetega, a tudi za nas koristnega. En teden hočemo posvetiti veliki zadevi treznosti — v tem času velike uživanjaželnosti, potratnosti in razuzdanosti. Potrebe, ki so jo čutili po drugih deželah, ne čutimo nič manj mi. Ta teden naj se zave vsa Slovenija, da je le v treznosti nje zdravje in nje blagostanje, gmotno in pravno. Spominjati in opominjati bomo na to po vseh cerkvah v obeh škofijah, po vseh šolah, v celi banovini. Spominjajte in opominjajte se po vseh društvih! Upamo, da bo ta teden prinašal blagoslov vsem priamnim, ki se bodo malo žrtvovali, in celemu narodu.

Klavrni konec

Pod tem naslovom piše rotterdamski »Maasbode«:

»Vsi se še spominjamo, s kakim zanosom so pred nekaj leti v tretji državi uvedli zakon o sterilizaciji in kako je ves medicinski svet, ki je takrat v Rimu zboroval na kongresu, soglasno s krščanskimi nauki ogorčeno ugovarjal proti temu sramotilnemu napadu na moralo in človeško civilizacijo.

Iz verodostojnega vira vzemo zdaj, da v Nemčiji teh postav nič več ne izvajajo in da je tako uporaba celo kazniva.

Bog daj, da bi se tudi druge slične postav tako hitro končale!«

Morda je ravno za Vas
Radensko zdravilno kopališče najboljše, ker je po mnogih zdravilnih sestavinah najmočnejše v Jugoslaviji!

Sedaj imate dovolj časa, da proučite prospekte raznih kopališč in da si izberete ono, ki vam po svoji zdravilnosti najbolj ustreza! Prospekte pošilja zastonj, rado in z veseljem:

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

Dne 18. februarja 1940 je hud tornado hrumel po mestu Albanyju v državi Georgija (USA) in je podrl več hiš in ubil 27 oseb.

Boguslav Kuczyński:

35

Beg iz Varšave

Zenske so se ustavljale, kajti rade bi šle v lekarno. Spremljal jih je Stachowiak, ki si je tedaj kupil tudi motopirin. Zakaj je bil polkovnik tako nervozen? Ali je tudi on slišal o možnosti letalskih napadov?

»Pri nas je mir,« so govorili ljudje na ulici. »Sem gotovo ne bodo prišla sovražna letala.«

S tem so se tolažili. Streleca čista prišla.

»Ne bomo čakali nanju,« je odločil polkovnik. Videti je bilo, da ve nekaj več. »Pojdite vi z nami,« se je obrnil k Stachowiaku. Stachowiak pa dotedaj še ni bil odločen, toda kljub temu je skočil v avto zadnji hip. Zavozili so po poti navzdol in potem navzgor, peljali se mimo reke, za katero je bila le nevarna zemlja, romunska vas. Samo dvanajst kilometrov je bilo do nje. Z njimi se je vozil tudi mlad, energični fant z beložoltnim pasom na ramenu.

»Ni vredno ustavljati se v bližini Zalesčikov, kajti jutri bodo vse brez izjem spodili od tod. Za častnike bo treba dobiti stanovanja in za uradnike tudi. Tam dalje bo pa mir.«

Vozili so torej mimo prve vasi. Pa tudi mimo druge. V Kasprowicah pa je sofer ustavil avto.

»Dalje ne moremo,« je rekel.

»Kaj se je zgodilo, Tošu?« je vprašala njegova žena. Pokazalo se je, da je zmanjkalo olja. Vse doslej nihče ni mislil na olje, le na bencin. Ostali so sredi vasi. Počasi so začeli

hoditi iz avta. Polkovnik se je nekaj pogajal s fantom iz Zalesčikov. Stachowiak je gledal naokoli, če bi mogel začeti s kom govoriti. Nikjer nikogar. Še se je spomnil, kar sta pravila streleca, da ne bo nikjer nobenega odpora.

Do jutra se bodo morali nekje zadržati. Stachowiak se je začel počasi dolgočasiti. Šel je do križa, ki je stal sredi vasi in začel pogovor z nekim fantom, ki ni bil pri pravi pameti, toda zelo živahen. Kmalu so začele pristopati k njemu tudi dekleta, otroci. Dve sta bili sestri onega dečka, in sta hodili v tukajšnjo šolo, tretja deklica pa je imela okrog sedemnajst let in je rekla: »Mi smo prišli sem na trgatve.«

Res je bil tedaj čas trgatve v Zalesčikih. Stachowiak je stopil v cerkev. V njej ni bilo nič zanimivega. Hoditi je mogel že veliko bolje, kajti noga ga ni več bolela. »Naj se malo marširam,« se malo marširam...« je govoril sam sebi in zavil v cerkev, ki je bila majhna in ima nove podobe. Obšel je vso notranjost in stopil še v zakristijo in jo pregledal. Vteknil je nos tudi pod mizo in šele tam odkril zanimivost: glavo sv. Florijana. »Vredna greha,« je rekel in se zasmejal, ko se je spomnil, da nima nikake priljage in da ne bo sam to kamenito glavo nosil s seboj. Tudi, ko bi jo mogel vzeti s seboj. Še malo se je zamislil ob njej, potem pa je stopil na prosto. Sonce je stalo že precej visoko in dan je kazal, da bo lep. Polkovnik si je že zagotovo vzel, da bo lep. Polkovnik si je že zagotovo vzel, da bo lep.

Stachowiak je stopil v vasi pošto ter poslal dve dopisnici svojim prijateljem. Javljaj jima je mesto, kjer je njegova žena, in ju

prosil, naj bi jo poiskali. Nato je šel zopet k cerkvi, kjer so pa bila vrata že zaklenjena. Zato je stopil k avtu in začel govoriti s soferjem.

»Povejte mi samo to, gospod, zakaj nas je polkovnik pripeljal sem, da smo tako za nič prevzeli lep kosček sveta?« je vprašal sofer. »Tako smo zdaj med tujimi ljudmi in nimamo denarja. S tem, kar imamo, ne more nihče živeti. Mene pa tu še vjamejo in me ustrelje kot dezerterja.«

»Moj Bog,« je to lamentacijo zaključila njegova žena. Res je, da so preveč daleč odšli od doma. Kar pa se tiče ubežništva, pa ni bilo vredno o tem govoriti. Vojaki so se vlačili vsepovsod, ne da bi vedeli, v kateri oddelek spadajo.

Stachowiak si je vnovič obvezal nogo, se vlegel na klop in čakal. Soferjeva družina je zajtrkovala. Mati je prinesla z neke kočice čaj tudi njemu. Zahvalil se ji je, popil čaj in ji podaril čokolado.

»Skuhajte jo v mleku in dajte otrokom!« je rekel. Ni pa vedel, kako naj se oddolži soferju. Kazalo bi, da mu da kakšno napitnico. Toda sofer je bil ta hip v primerjavi z njim bogat človek. Imel je okrog tisoč zlotov s seboj, popravljen avtobus in še veliko zalogo bencina, ki so ga tu drago plačevali. Kazalo bi samo, da mu pokrije en del stroškov pri popravilu avtomobila. Sicer pa je popravilo plačal polkovnik.

Tedaj se je polkovnik vračal. Z njim je bila majorka. Bil je nenavadno vesel. Radoval se je, da je našel stanovanje pri dobrih ljudeh.

»Lepo letovišče bomo imeli,« je rekel kapitan. Tudi gospa kapitanica je bila vesela z njim vred.

»Ali imate sobe tudi za nas?« je vprašala. »Ne,« je odgovoril in pogledal zmehčano nanjo.

»Dobro,« je rekla kapitanica razočarana in hotela oditi. Ljudje se namreč spremenijo v enem trenutku. Ko je odhajala, je vprašala: »A gospa Marta ostane z vami?«

Tedaj se je polkovnik udaril z roko v čelo in rekel: »Kakšen pozabljenec sem. Bog pomagaj! Gospa Marta je najela drugje sobo zase in za vas.«

Kapitanica je bila zopet dobre volje. Takoj je začela prenašati iz avta svoje stvari. Samo majorka je bila nezadovoljna in se je začela odpravljati. Tu je bila slišala o mestecu Grodku, ki da leži v bližini dolinice. Polkovnik se je žrtvoval, da ji poišče vozniaka. Voz je bil tedaj najvažnejša stvar. Pomagal mu je deček z žoltnim pasom. Torej: en voz naj odpelje stvari v vas, drugi majorko v Grodek, tretji pa polkovnika in dečka v Zalesčike. Takoj se bo vrnil, je rekel fant, ko je odšel po vozove.

Stachowiak se je umaknil. Zenske so pospravljale naglo svoje stvari. Šel je proti občinskemu uradu. Hodil je po vasi, pa se je izkazalo, da je občinski urad pri poti. Še parkrat je šel mimo njega. Občinski tajnik je bil mil, visok človek, zaskrbljen, pa vendar uslužen. Skušal je dobiti telefonsko zvezo z uradi bližnjih vasi. Razlagal je nekomu, da mora vzeti iz hranilnika ves denar ter plačati vsem delavcem zaslužek za naprej.

»Toda kaj, ko pa nima ključa,« je rekel. »Naj razbije kaso. Dobi naj dve priči in pred priči naj razbije!«

Odložil je telefon in vzdihnil. »Jutri zvečer bi moral iti z otrokom k zdravniku, zdaj pa imas...«

KULTURNI OBZORNIK

Risbe Ivana Čarga

(Po obisku pri njem.)

Eden najzanimivejših zastopnikov našega povojnega umetnostnega rodu je gotovo Ivan Čargo. Izšel je iz razbuzane generacije, ki je v dobi dorasčanja doživela zadnje sledove melanholičnega, a tudi opojnega razpoloženja »konca stoletja«, bila priča njegovemu nasilnemu in krvavo podčrtanemu koncu, ter na njegovem grobu, polna zanosa in vere v novo vstajenje človeštva pričela graditi nove temelje zapadni kulturi. — Pogleda v preteklost, ki je ležala tam nekje med razvalinami, prav gotovo ni bila vredna, veljalo je le obrniti obraz povsem in brez kompromisa v nov svet. Mnogo je bilo na tej novi poti nezrelega, mnogo zrelega, doživljega, pa tudi narobe, mimo vsega tega pa vedno nekaj puntarskega. V tem upornem svetu, ki je podpiral obračun s pasatizmom in že pripravljati tla novemu, se je I. Čargo že po svojem pokolenju čutil popolnoma domačega. Rodom iz Tolminskega, Pregljev rojak, potomec tolimskih upornikov, se je z vsem svojim bistvom udi-

Ivan Čargo: Rudar.

njal delu, ki ga je opravljala njegova generacija. Njegova navedba, ki pretrpi vse razen kompromisa in v lagodnega meščanskega življenja, ga je postavila v svet, ki se je šele oblikoval, ter mu tako mnogo pripomogla k razvoju, njegovega umetniškega talenta. Nemir, ki je počival v vsem tedanjem umetnostnem rodu, ponužen z uporniškim duhom njegovega rojstva, ga je zanesel v svet, in njegovo življenje je danes pestro kakor povest.

Takoj po vojski je bil I. Čargo učenec pri R. Jakopiču ter obenem član »Slovenskega umetniškega društva«. Razstavljal je v Ljubljani, a kmalu tudi v inozemstvu, na Dunaju, v Berlinu in drugod. V Italiji je bil tedaj v polnem razcvetu futurizem in nemirna kri ter želja po novem spoznanju je gnala Čarga v sončno Italijo. Udeležil se je razstav Bienenle Gorizia-Triestina, študiral v Rimu, Florenci, prepotoval vso Italijo, bil na Siciliji, se tu seznanil z Gorkim, prevajal na italijanski jezik I. Čankarja in zopet potoval ter študiral. Vse to življenje pa je neprestano,

kakor neprijetna senca, spremljala borba za vsakdanji kruh. Da se je preživljal, je nalogal pesek na Tiberi, pleskaril itd. Ko se je vrnil v domovino, je živel nekaj časa v Ljubljani, kjer je bil zelo delaven v raznih revijah, nato se je preselil v Beograd, sedaj pa že več let živi v Ljubljani.

Kakor je pestro njegovo zunanje življenje, polno izprememb in borbe z realnostjo, tako je tudi njegovo notranje življenje, odkrivajoče se nam v njegovi umetnosti. »Skušal sem vedno le mimo-izmov in ogibal sem se vplivov šol ter akademskih navlak«, mi je priznal nekoč. Ali ni to priznanje absolutno adekvatno vsemu delovanju in nehanju njegove nemirne umetnostne individualnosti? Pred seboj imamo I. Čarga, ki se pripravi z italijanskimi futuristi, a je obenem sodelavec njihovega pokreta. Čargo, ki se nikoli ni mogel podrediti vplivu akademskega učitelja, a vedno na lovu za tisto zadnjo skrivnostjo umetnosti, lastno »kaligrafijo«, kakor jo sam imenuje, ki »upodobi doživljanje na tako adekvaten način, da ga lahko tretji podoživi«. (Leo Baele.)

O njegovem starejšem umetnostnem delu na tem mestu ne bom govoril. Ogledimo si sedaj eliksus risb (rdeča kreda), ki je nastal l. 1939, in je po snovi vzet iz kmečkega in delavskega življenja. Na šestih listih se razvijajo pred nami tile markantni prizori iz vsakdanjega življenja: »Sejalec«, »Kosec«, »Splavar«, »Kopač«, »Delavčev kosilost« ter »Delavska mati pred znamenjem«. — Snov je torej značilna tudi za ostalo Čargovo umetniško delo, nov je predvsem močnejši vpliv kmečkih motivov. Oblikovno analitično je v tem delu posebno zaznaven močan porast realizma. Pogledimo »Kopača«! Upodobljen je delavec v kamnolomu, ki je dvignil nad glavo kramp, da si nakopije kamenja. Nekdanji konstruktivistični način oblikovanja umetnostnega predmeta, tako značilen za starejšo Čargovo delo, je izginil skoraj popolnoma. Človekovo telo, krajino, prostor ne stavlja več posamezni linearno omejeni in skupaj sestavljeni liki, marveč je vsak od teh elementov gledan v svoji naravni resničnosti in organiziranosti. Telo delavca je v glavnem anatomsko pravilno, v krajini je moč določiti vegetacijo, prostor se pravilno pogloblja, skratka, ves prizor je zgrajen na realno možen način. Sicer so še vidni sledovi starega načina oblikovanja predmetov (prim. način oblikovanja skalovja na desni), tu in tam še vedno preleti preko kompozicije ravna, ostra linija, ki se zaseka v organizirani predmet, vendar so to le še residui. Pač pa je na vsem tem delu ostalo še nekaj starega, kar pa nikakor ne smemo smatrati za minus sedanjega Čargove umetnosti, marveč obratno! Je to izrazita aktivnost, ki veže iz teh prizorov težkega dela slovenskega kmeta in delavca, dinamika, ki je zajela te močnejše, tudi telesno potencirane postavbe. To je v Čargovi umetnosti največje jamstvo, da se umetnik ne bo še tako kmalu izpel. Z največjim naporom fizičnih sil se je splavar uprl v veslo. Vse telo izraža eno samo voljo za popolnim in uspešnim opraviлом svojega dela. — Visoko nad glavo je dvignil kopač kramp, vse telo je postalo živa energija udarca, prav tak je tudi zamah »Kosca« in »Sejaleca«. Vendar je prav s tema dvema motivoma nakazana nekako simbolično nadaljna pot Čargove umetnosti. Po pretežno socialno-delavskih motivih, ki so bili dostikrat spekulativno konstruirani, se je umetnik povrnil h kmečkemu človeku, k zemlji. Za sejalcem in koscem se je v daljavo razprostrlo polje, dobra zemlja, ki s svojo navzočnostjo vnaša v podobo nekaj čustva, razpoloženja. Tudi duševno življenje obeh mož je postalo mirnejše in bolj uravnovešeno. Ti zadnji razgledi Čargove umetnosti mnogo obetajo.

Mikuž Stane.

izsililo odločitev. Tako spremlja »Čas« današnji vojni čas. Bogata je rubrika »ocene«, kjer so ocenjene med drugimi Vebrova knjiga Vprašanja stvarnosti (Trstenjak), Malova Zgodovina (Miklavčič), Kidričeva korespondenca Zois (Grafenauer), Slovenski jezik (T. Logar), Gosarjev Socialni nauk (J. G.), Ahčinov komunizem (Zebot) ter več drugih manjših knjig. V Zapisnikih je glasorano papeževno delo za mir, duhovniki v frontirski armadi, socialni teden v Franciji, Italijansko posredovanje za mir, Stalinski načrti ter sovražnost med Rusijo in Finsko. Tako je ta številka »Časa« izredno bogata in pomembna.

Dr. Karl Adam: Kristus na svetu. V hrvaško prevajalno književnost je prvič stopilo ime nemškega katoliškega književnika dr. Karla Adama, vseučiliškega profesorja v Tübingenu, z delom, ki ga je izdala založba »Fides«: Kristus na svetu (Krist u svijetu). Sam naslov točno izraža osnovno misel celotne knjige: kako je Jezus Kristus svojačeno živel med svojimi sodobniki in kako danes živi med nami, svojimi krvnimi brati po dveh tisočletjih. Ko prebiramo strani in poglavja, čutimo, kako je Kristus blizu in kako drag nam je. Mnoge ure Jezusovega življenja so razsvetljene s prodorno in bliščasto silo dr. Adamovega peresa, ki ga po vojni v Nemčiji najbolj prebirajo, kajti njegove misli bistrijo in tolažijo. Naj navedemo nekaj poglavij: Jezus in življenje; Jezus in molitev; Kristusove prerokbe; Kristusova dela; Pot do Kristusa. — Vzemimo knjigo in čitaj! Zberi v duhu blago, ki ga mol in rja ne razjedata. Delo se naroča v založbi »Fides«, Senj, Hrv. Primorje, in velja s poštnino vred 12 din.

V Jakopičevem paviljonu razstavlja slikar Matija Jama, član slovenske Akademije znanosti in umetnosti, mojster slovenskega impresionizma. Tri sobe je napolnil s svojimi slikami slovenske pokrajine, s folklornimi motivi hrvaške zemlje itd. Občinstvo opozarjamo na razstavo tega velikega umetnika, ki je priznan tako v svetu kakor tudi doma. Tega priznanja največje odlikovanje je pač članstvo pri Akademiji, kjer z mojstrom Jakopičem predstavlja slovensko likovno umetnost.

Nova knjiga o zakramentu zakona v srbski cerkvi. Vatikanska tiskarna je natisnila v latinškem jeziku disertacijo, ki jo je napisal slovenski salezijanec Matija Saruga za dosego doktorske časti v vzhodnih cerkvenih vedah na papeškem zavodu za vzhodne nauke v Rimu. V knjigi je obdelano vprašanje o pojmovanju, razvezi in namenu sv. zakona v srbski pravoslavni cerkvi (Matthias Saruga S. S.). De notione et dissolutione necnon de fine matrimonii in ecclesia orientali Serbica. Razprava je še posebej priporočljiva zaradi bogate seznama uporabljenega slovnega. Dobi se v Miadinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30 in stane 70 din.

Davna cerkvena umetnost Švedske

Prve božje hiše Švedov so bile posebne lesene stavbe, tako imenovane »palikaste cerkve«. Zal, so skoraj že vse izginile. Le v ubožnejših pokrajinah švedske so se ohranile tovrstne zgradbe. Prve švedske kamnite cerkve na Švedskem so nastale okrog Mörlarskega jezera. To so bile utrjene zgradbe, ki so imele v sredi zvonik; zunanje lice je bilo okorno in brez okrasov. Po mestu, kjer je bila pred Stockholmom kraljevska prestolnica, so jih imenovali »Sigtune«.

Kmalu je po samostanu Lund nastal nov način stavbarstva. Za zgled so bile velike renske stolnice iz visokoromanske dobe. Te cerkvene stavbe so finejšje, bolj skrbno izvedene in bolj okrašene. Druga skupina sloga je v znamenju cistercijskega reda s središčem v Alvastru. Najvažnejša te vrste je samostanska cerkev v Varnhemu, ki je prva gotška cerkev na Švedskem.

Ze v dobi prehodnega sloga, ki uvaja gotiko, se je poznal nemški vpliv. Wisby na otoku Gotland je postal umetnostno središče. Ondotna Marijina cerkev izraža ta vpliv. Samostojnejše so podeželske cerkve Gotlandcev, posebno glede na okras s kipi. Gotlandski kamnoseki so kmalu krasili različne cerkve. Izdelovali so zlasti težke, okrašene krstne kamne, ki so jih več stoletij izvažali v razne kraje, slično kot pozneje okrašeni oltarji iz belgijskih in nemških delavnic.

Do pravega razvoja pa se je povzpela gotško stavbarstvo šele na švedski celini. Najbolj izrazit primer za to je stolnica v Upsali. Začeli so jo zidati severnofrancoski stavbeniki, a domači in nemški mojstri so dovršili okrasitev po svojih predpisih. V tem času so nastale tudi močnejše cerkve v Wisbyju, Linköpingu in Stockholmu. Zaradi kuge in poraznega danskega roparskega pohoda v Wisby je konec 14. stoletja stavbarstvo jako nazadovalo. Za kratko dobo je spet prevladoval skromni slog redovniških stavbenikov. Red svete Brigite je razposlal iz Vadstene svoje pobožne umetnike na

Ameriški državni podtajnik Sumner Welles odhaja v spremstvu ministra Weissnerja od avdience pri Hitlerju.

vse strani sveta. Kmalu je Švedska spet odprla vrata tujim vplivom in zlasti rada sprejemala nizozemske umetnike. Dokaz za to je na primer čudovit zvezdnati strop glavne cerkve v Stockholmu.

ŠPORT

Preko velike planiške skakalnice so zdrknili

43 skokov z enim samim padcem. Bradl je samo s tričetrtinskim zaletom skočil 88 m.

Planica, 8. marca 1940. Današnji dan so izrabili tekmovalci v Planici za izdatni trening, ki je prav dobro uspel. Izvedli so 43 poletov, med temi je samo eden končal s padcem. Vkljub temu, da so skakali danes le s tričetrtinskim zaletom, so dosegli prav lepe rezultate. Vreme je v Planici prav lepo, sončno, veter je popustil, le od časa do časa nekoliko moti skakače. Tehnični rezultati so sledeči:

	I. skok	II. skok	III. skok	IV. skok
Friedl	74,5	67	74	75
Pribošek	65	74		
Jakopič	60	60	67 (padec)	
Palme	78	75	76	84
Heckl	73	78	79	85
Marr	71	77	75	
Höll	77	82	83	86
Mayer	75	84	83	
Berauer	77	77	83	78
Weiller	75	78	78	
Novšak	74	72	73	
Finžgar	56	58	69	
Bradl	75	77	80	88

Tako je postavil za danes najdaljši skok Bradl z 88 metri. Jutri se trening nadaljuje, v nedeljo se pa zaključijo teden smučskih poletov v Planici z glavno prireditvijo ob 11 dopoldne. V primeru nevarnosti vetra je možno, da se prične glavna prireditve že ob pol 11. Zato opozarjamo vse udeležence iz Ljubljane, da se poslužijo posebnih vlakov. Prvi posebni vlak odhaja iz Ljubljane ob 6.18 in pride v Rateče ob 9.02. Predprodaja vozovnic za ta vlak je le pri Putniku. V primeru, da bo za ta vlak dovolj vozovnic prodanih v predprodaji, vozi drugi posebni vlak ob 6.41, s prihodom v Rateče ob 9.21. Sedeži v posebnih vlakih so določeni tako, da je za vse udeležence, ki kupijo vozovnico v predprodaji, dovolj mesta. V primeru, da bi bila oba omenjena vlaka razprodana, bo vozil še tretji posebni vlak. Tozadevna obvestila se daje v biljetarni »Putnik«. Udeleženci naj omogočijo redni prevoz s tem, da kupijo vozovnice za posebne vlake ter se z istimi tudi vračajo. Vreme se v Planici popravlja in bo za sobotni trening in nedeljske polete zelo ugodno.

Izlet smučarjev-planincev v marcu

Spomladni od marca dalje je v naših planinah ugodna emuka, solnce vroče pripeka v opoldanskih urah, dočim se srež pokriva v prvih jutranjih urah veje gozdnih dreves.

Solnce meče prve žarke na vrh Triglava, ki se ves blesteč koplje v jutranjem žaru. Tiho je, čudovito tiho sliši globoko dihanje tovarišev smučarjev, ki hitijo po belih poljanah, šelest dresčih emuči in palic ter škripanje jermenja pod težkimi oprtniki. Prava planinska zima vlada v gorah, vsa pokrajina blesti in žari, da jemlje vid.

Za izhodišče si izberemo zopet Bohinjski kot, vlak do Bohinjske Bistrice, sani ali avto do »Zlatogorja«, prtljago izročimo nosačem in po položnih ovinkih krenemo proti Komni, vedno z razgledom na Bohinjsko jezero, ki se čedalje bolj oddaljuje od nas, še ovinek in že zagledamo Komno, ki je naš prvi cilj. Snega dovolj, podlaga ugodna, deloma srecne; emuči usmerimo proti Bogatinčemu sedlu, Ku-ku, Govojaču, držečji hitijo mimo strmih sten Podrte gore na Konjsko sedlo ter dalje proti Voglu. Kot martički se solnčijo planinci-smučarji v opoldanskem vročem solncu na terasi Doma na Komni; mehko boža ude topla nebeska luč. Popoldne zopet emučke na noge, oprtniki nosaču na rame in hajd proti dolini Triglavskih jezer.

Tičarica, Zelnarica, Hribarica — sami stari znanci vabijo v to čarobno deželo sedmerih jezer. Smuka s sedla Hribaric proti »Zelenemu« jezeru je edinstvena. Iz doline »Zajezeram« lahko izletiš na Ovčarijo, na Dedno Polje ter dalje na Planino v Lazu, ali na drugo stran proti Lanševici ali preko Hribaric na Velo Polje. Pregledati je treba zemljevid, izbrati vsak dan drugo smer z izhodiščem v koči pri Triglavskih jezerih, kjer čaka vsakočrno prijetno zavetlišče v domači družbi.

Kam pa iz Kranjske gore? Zjutraj zgodaj na noge, solnce kliče, sneg vabi. Iz Kranjske gore silijo pogledi proti Razorju in Prisojniku, naglo stopamo po dolini Pišnice ter po vijugasti široki cesti proti Vršiču pod stene Mojstrovke; opoldne nekoliko lenuharimo v Erjavčevi koči, popoldne pa se podvizamo na Sleme in tja preko v Tamar,

Iz Ljubljane gledamo jutranji sij na vrhove Grintavca in njegove sosedne bele družbe. Kaj bi izbrali? Z avtobusom v Cerklje ter mimo Sv. Ambroža, Jezerske planine na Kravcve, v Domu »Z odhodom«, nato pa proti Velikemu Zvonu in Kom-poteli; zvečer smo že ob 20. uri pri odhodu zad-njega vlaka v Kamniku. Kaj pa Velika Planina? Se je snega dovolj po lepih dolincah te prostrane pla-note v Tihi dolini, na Mali Planini, na Konjski pla-nini ali spodaj v Dolu. Iz Kamnika se odpelješ zju-traj po prihodu vlaka do Črne, od koder vodi pot mimo kmeta Podkrajnika do Male Planine. Tu pri-vežeš emučke in zdrsiš do koč na Veliki Planini, kjer odložiš vse nepotrebne prtljago, da moreš ves dan smučati po raznih skritih kotanjah. Pozno popol-dne nazaj k Sv. Primožu, v Stahovici in na vlak v Kamnik. — Kdor pa je že odločil emučke za letoš-njo zimsko sezono, naj pa krene ob Bistrici k vznožju Kamniških planin do Doma v Kamniški Bi-strici. Toplo solnce se opira v ta kotel, kjer te vsega pregreje topli spomladanski žarki.

Po zaključnem izletu nam bo vsak potrdil, da je vredno truditi se in žrtvovati maramaj za edin-stvene užitke v zimski goreti prirodi.

ASK priredi smučski tečaj

Na Planini na Kraju, ki leži v najlepšem delu naših Alp in od koder so krasni smučski tereni proti Triglavskemu jezerom in Bogatinu, razpisuje »Akademski športni klub« od 26. do 31. marca svoj smučarski tečaj. Odhod iz Ljubljane v torek, dne 26. marca ob 7.55 zjutraj. Prenočnina od noči 6 din; vozovnica iz Ljubljane četrtinska. Za hrano skrbi vsak sam. Podrobnosti bodo objavljene še v »Slo-venec« daje pa jih vsak čas tov. Jože Planinšič, cand. iur., Miklošičeva 5, Ljubljana. Isti sprejema tudi prijave.

Tekma v alpski kombinaciji

Zimsko športni odsek SPD Pece v Metlici in Črni razpisuje za 19. marca 1940 svojo tradicionalno tekmo v alpski kombinaciji za prehodni pokal SPD na Peči pri Uletovi koči. — Proga v smuku bo tekla iz Korde-žev glave na sedlo nad kočjo, galom se bo pa vrh v bližnji koči. Start za smuk ob 9. uri, za slalom ob 13. uri. — Pravico tekmovalstva imajo vsi pri JZSZ verifikirani člani. Prijavnica znaša 16 din. Prijavitelj se je pismeno pri Z. S. O. S. P. D. Mežica-Crna, ali pa pri vodstvu tekme zvečer 18. marca 1940 na Ule-tovi koči. Prehodni pokal prejme v trajno last tekmo-valet, ki dvakrat zaporedoma osvoji prvo mesto. Po-leg tega prejme prvi trije tekmovalci lične plakete. Objava rezultatov in razdelitev plaket bo takoj po tekmi na Uletovi koči. — Skupini petih tekmovalcev nudi SPD popust pri prenočninah.

ZFO

III. telovadna akademija ZFO jutri ob 8 zvečer v Unionu

Jutri ob osmih zvečer bo III. telovadna aka-demija ZFO in ZDK, ki bo imela 14 zelo zani-mljivih točk. Cenj. občinstvo opozarjamo, da pravo-časno zasede svoje prostore, ker se bo akademija pričela točno ob osmih. Akademija bo končana v pičlih dveh urah.

II. orodno prvenstvo ZFO v Kranju

Letošnje orodno prvenstvo Zveze fantovskih odsekov, ki bo drugo, bo v nedeljo, dne 31. marca t. l. v Ljudskem domu v Kranju. Prvo tako tekmo-vanje je bilo lansko leto v Celju in se je izkazalo, kako potrebne so take tekme za naše vrhunske telovadce. Pa tudi med gledalci je izredno veliko zanimanje za tovrstne tekme, saj morejo točno za-sledovati ves potek tekmovalstva, ker se vsi rezul-tati sproti objavljajo tekmovalcem in občinstvu.

Na isti način se bo vršilo tudi letošnje orodno prvenstvo v Kranju, za katero vlada že danes ve-liko zanimanje ne samo med članstvom, temveč tudi med drugimi prijatelji naše mladinske orga-nizacije.

Na podrobnost tega zanimivega tekmovalstva se še povrnemo. Za danes samo toliko: nihče naj ne zamudi ugodne prilike ter si naj ogleda borbe naših najboljših orodnih telovadcev dne 31. marca v Kranju.

Snežne razmere

Poročilo Tujekoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ, dne 8. marca 1940. Planica-Slatina (Doma Gora) 530 m: — 8. jasno, mirno, 60 cm snega, osonje srek, drsališče uporabno. Peč-Petelinjek 1110 m: — 9. jasno, 80 cm snega, osonje srek. Kranjska gora 810 m: — 13. jasno, mirno, 40 cm snega, osonje srek. Krnica: 130 cm snega, sren. Pokljuka 1300 m: — 3. jasno, mirno, 75 cm snega, sren. Dole-Mojstrana 550 m: — 7. jasno, 40 cm snega, sren, skakalnice uporabne. Bohinj-Sv. Janez 530 m: — 6. jasno, mirno, 60 cm snega, deloma južen, osonje sren.

Maribor v boju proti nevarnemu sadnemu škodljivcu

Kapar San Jose se je pojavil na mariborskih vrtovih

V »Slovenca« smo objavili proglas mestnega magistrata, ki opozarja meščane na obvezno škropljenje vsega sadnega in lepoticnega drevja v mestu. To škropljenje bodo izvršile posebne kolone mestnih delavcev pod strokovnim vodstvom, stroški pa se bodo potem razdelili na vse posestnike in lastnike vrtov. Proglas je opozoril Mariborčane izenadil, obenem pa jih je gotovo na silno nevarnega škodljivca, katerega so dosedaj nevede redili v svojih vrtovih. Sadržajci v Slovenskih goricah so o nevarnosti tega škodljivca že dobro poučeni. Izvedli so zanj na številnih predavanjih, ki so se vršila lanske jeseni in letošnjo zimo v sleherni fari ter so na njih strokovnjaki razlagali, kako se mora borba proti kaparju organizirati. Mariborčani pa se seveda za take zadeve ne zanimajo, dasi je Maribor izrazito vrtno mesto, ki ima na vrtovih več sadnega drevja, kakor marsikateri politični okraj in dasi se je začel ta škodljivec širiti v prav iz Maribora.

Kapar San Jose je uš, ki živi pod malo kapico ali ščitkom in od tega ima tudi ime »kapar«. Kapica odrasle samice je okrogla s premerom 1mm, sive barve, v sredini ima rumeno točko. Pod to kapico sesa uš sok iz lubja ali plodu. Uš se izredno hitro množi ter ima ena sama samica v teku enega leta 8 milijonov potomcev. Razumljivo je potem, da uš uniči vsako napadeno drevo v teku 3 let. Ta uš je najnevarnejši sovražnik naših sadovnjakov (neki brunni poročevalec »Jutra« in »Slov. naroda« ga je nekoč orisal kot nevarnega sovražnika vinogradov). Kapar se širi s prenašanjem okuženih sadik, cepičev in plodov, raznaša pa ga tudi veter. V naše kraje so ga prinesli iz Madžarskega ter se je pojavil prvič v nekem sadovnjaku v Kamnici, kjer so ga pa začasno zatrli, nevarno ognjišče pa je bila potem znana Rosenbergova drevesnica v Magdalenskem predmestju. Ko je mestna občina to zemljišče kupila, je dala ves nasad izkopati in sežgati. V nekaterih zapadnih državah, kjer je ta škodljivec močno razširjen, nastopajo sedaj s silno strogostjo ter se napadeni nasadi neusmiljeno posekajo ter vse drevice sežge, kmetje pa dobe podporo, da si zasadijo nove sadovnjake.

Edina uspešna pomoč proti škodljivcu je škropljenje z jeklimi tekočinami, s katerimi pa se sme škropiti samo tedaj, ko drevo še spi, ker bi ostro škropivo sežgalo listje in nežne pogajinke. Banska

uprava je začela velikopotezno organizirati borbo s škropljenjem in iztrebljenjem močno napadnega starega drevja. Ustanovljen je pri banovini poseben fond, v katerega so se lanske jeseni stekali posebni prispevki od izvoženega sadja ter ga je podpri tudi Prizad. Večji posestniki, ki imajo nad 300 dreves, bodo morali plačati škropivo sami, manjši pa dobe podporo od banske uprave, ki se ravna po premoženjskem stanju prizadetega. Banske uprava je nabavila tudi za okraj Maribor levi breg, ki je glavni sadjarski okraj v naši banovini in v vsej državi, 6 motornih škropil. S temi se sedaj obvezno škropljenje pod vodstvom strokovnjakov-fitopatologov že vrši ter je bila pred nekaj dnevi poškropljena občina Kamnica. Zaradi hude letošnje zime in visokega snega pa je škropljenje sadovnjakov zelo oteženo ter najbrže ne bo mogoče zamiljenega programa v celoti izvršiti v vsem okraju. Izvršilo pa se bo v Mariboru, ki je, kakor že rečeno, zelo nevarno leglo za tega škodljivca, zlasti še, ker se meščani zdalec ne zavedajo, kako nevarnost si goje s svojo brezbriznostjo na svojih vrtovih.

m Na jutrišnjem koncertu pasijonske glasbe v Karlinovi dvorani bomo slišali pasijonske pesmi v francoskem, španskem, portugalskem, italijanskem, nemškem, madžarskem, hrvaškem in seveda tudi v slovenskem originalnem jeziku. Kontrapunktično glasbo pa bodo zastopali naš Gallus-Petelin, Lotti, Pitoni in Palestrina. Začetek ob 20. Dohod k dvorani skozi glavno poslopje Dijskega semenišča, Koroščeva ul. 12. Vstopnice po 10, 8 in 2 din se dobijo v predprodaji v Dijskem semenišču.

m APZ koncerti v soboto, 16. t. m. v Unionu ob 20. Kakor nam poročajo, je bila velika unionska dvorana v Ljubljani za koncert APZ v ponedeljek, že včeraj razprodana, tako je zanimanje v Ljubljani. Zato si preskrbite tudi vi takoj vstopnice, da ne poidejo. Prodaja vstopnic pri »Putniku«. Od ponedeljka naprej bodo v prodaji tudi programi. Pohitite!

m Grič pri Mariboru. V Kamnici sta se poročila gđ. Žurman Cilka iz Rogaske Slatine in g. Sadovalski Vasilij, osebniški Osetovega vinogradnega posestva »Grič« pod Sv. Urbanom.

m Osebnost. Na medicinski fakulteti v Gradcu je bil za doktorja vsega zdravilstva promo-

viran agilni mariborski sportnik in član SSK Maratona gospod Franjo Rostacher. Mlademu doktorju iskreno čestitamo.

m Ljudski oder ima v ponedeljek zvečer vajo. m Gasilski četi v Mariboru je daroval industrijalec Hutter 500 din namesto venca na grob tkalca Martina Babiča.

m Dekliški krožek frančiškanske župnije. V nedeljo ob pol 11 redni sestanek v Domu, Slomskov trg št. 12.

m Huda kazen za rop. Pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča je bila včeraj dopoldne razprava proti 28-letnemu čevljarskemu pomočniku Ivanu Heričku iz Kamnice zaradi roparskega napada. Dne 24. septembra lanskega leta sta se nahajala zakonca Ivan in Ivan Kozljanec v neki gostilni v Stolni ulici, kjer sta se nekoliko spila, pa je mož zapustil gostilno, žena pa je ostala še tam. Prisedel je k njeni mizi mlajši možki ter navezal z njo pogovor. Ivana Kozljanec mu je v svoji naivnosti pripovedovala, da je letga dne dvignila svoje prihranke, da bo šla v toplec in da ima ta denar pri sebi, ker se boji, da bi ga ji doma kdo na ukradel. Okrog pol 12 ponoči se je potem poslovila ter odšla proti domu, ki se nahaja na Pristanu. Takoj za njo se je dvignil tudi možki ter ji previdno sledil. Ko je Kozljančeva zavila v temno Mesariko ulico, je možki planil na njo, jo podrl na tla in jo davil ter ji vzel ročno torbico, v kateri je bilo 3080 din in 6 penom pobagnil. Ivan Heričko je odločno tajil, da bi bil izvršil napad. Kozljančeva pa je v njem prepoznala tujca, ki je sedel z njo zvečer v gostilni. Heričko je bil obsojen na 8 let robove.

m Otroško truplo v kanalu. Pri tovarni lepenske na Sladkem vrhu so našli v turbinskem kanalu truplo novorojenega otroka. Državno tožilstvo v Mariboru je odredilo, da se truplo obducira, obenem pa se vrše poizvedbe, ali je bilo na naši strani vrženo v vodo, ali pa ga je prinesla Mura iz Nemčije.

Gledališče

Sobota, 9. marca ob 20: »Kovarstvo in ljubezen«. Red A.

Nedelja, 10. marca ob 10: »Zaroka na Jadranu«. Znižane cene. Ob 20: »Othello«. Znižane cene.

Dolenjske Toplice

Malokdaj se oglasimo iz našega kraja, smo pa Topličani skromni in nočemo vsega obešati na veliki zvon, dasiravno imamo nove zvonove. Tudi elektrika, ki je v preteklem letu zagorela, nam dobro služi. Da smo dobili električno razsvetljavo, si je mnogo prizadeval g. kaplan Jože Geoheli, ki nas je po štiri in polletnem bivanju in delovanju med nami v preteklem mesecu zapustil in odšel za župnega upravitelja v Zaplano. Za mnogokaj smo gospodu hvaležni, ker je njegovo delovanje med nami bilo res vsestransko in plodonosno. Posebno mnogo je storil za naše Prosvetno društvo, za katero ni žrtvoval samo mnogo časa, ampak tudi denarja. Za vse sestanke, ki jih je imel po oddaljenih vaseh in na katerih je fantom in dekletom govoril o komunizmu in verskih vprašanjih, smo gospodu še prav zelo hvaležni. Slovo je bilo prav prisrčno. V imenu Prosvetnega društva se je od gospoda poslovil predsednik Resman, v imenu FO predsednik Poglajen in v imenu DK Amalija Gorše. Na novem službenem mestu želimo gospodu mnogo božjega blagoslova. Dobili pa smo novega kaplana g. Jakoba Mavca.

Mule iz Misourija

Veliki francoski pisatelj André Maurois, ki deluje kot francoski sporazumni častnik pri generalnem štabu angleških čet v Franciji, pripoveduje tole čedno zgodbo, ki pravi, da je resnična.

Angleški štabni častnik, ki upravlja prevažanje britskega ekspedicijskega zbora v Franciji, je sprejel skupino ameriških častnikov. Vodil jih je okoli in jim razkazoval vagoni, avtomobile, bolniške vozove, municijske vozove, sploh vsa prevozna sredstva. Častniki so se za vse zanimali, si vse zapisali in še izpraševali. Eden od njih, zastopnik lista iz St. Louisja, je bil zlasti jezikan:

»In če zaradi vremena, snega ali slabih potov ne morete uporabljati avtomobilov — kaj pa potem?»

»Potem prevažamo ves material s konji,« je odvrnil častnik.

»S konji? Dobro, torej s konji. A zakaj ne z mulami?»

»Pa z mulami!« je odvrnil častnik smeje se, »jaz nisem prav nič proti mulam, nasprotno, jako koristne se mi zdijo.«

»Torej tudi z mulami; prav,« je nadaljeval častnik. »A odkod boste jemali mule? Saj jih v Angliji ni.«

»No, če naših indijskih mul ne bo zadosti, jih bomo pa kje kupili, na primer v Španiji, kjer jih lahko toliko nakupimo, kolikor hočemo...«

»V Španiji? Zakaj pa ne tudi v Ameriki? V Misouriju, krog St. Louisja, tam so najboljše mule sveta. Zakaj bi mule kupovali v Španiji? Zakaj rajši ne v Misouriju?»

Častnika je to bolj in bolj zabavalo, pa je de-

jal: »V redu, v redu, jih bomo pa v Misouriju kupili, jih bomo...«

Casnikar mu ni dal do konca izgovoriti. Ko da je le čakal na te besede, je vzel klobuk in je stekel, kot bi gorelo za njim, na bližnji vojnopoštni urad. Ondi je brzojavil uredništvu svojega lista, in drug dan je izšel v St. Louisju list z debelim naslovom na prvi strani: »British Army needs Missouri Mules«. »Britska armada kupuje missouriske mule.«

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(37) Kralj, ki je slišal padec pride počasnih korakov ves jezen na kraj nesreče. Radoznalec se trese od groze in začne glodati pero. Poniglavček si briše potne srage strahu s čela... Kaj bo le kralj sedaj rekel?

(38.) Kralj prime Poniglavčka za ušesa in ga postavi na nožice sredi vse polomije. »Tako, ti nepridiprav! pravi; potem pa...« potem se začne kralj neukrotljivo smejati, da mu kar solze teko po licih in celo Radoznalec, ki je bil vendar ves preplašen, se nekaj nasmija.

Jakob K. Hoeri

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

Vesela sem, da se je tako zasukalo, a Porta mi je pri svojem zadnjem obisku tako toplotno prigovarjal, naj se vendar usmilim mladega Gruberja in da me čaka pri tem sreča. Začela sem resno preudarjati. Zakaj zdaj poslušam mnogo bolj nasvete izkušenih ljudi nego v Pontresini. Toda Reschenkina zgodba mi ne gre nič do srca, to je vendar znamenje, da je vse, kar zanj obcutim, zgolj prijateljsko spoštovanje. Zaroka Fortunata Lorise s Scanferko me je bolj prizadela, želim mu tisočkrat srečo iz vsega srca!

Župnik je vzdihnil: Lorsa in Cilgija bi bila par po njegovem srcu.

Resno, zelo resno Cilgijino pismo s pripisom: »To pismo je nujno!« je prispelo spomladi v Pontresino.

»Tokrat, stric, ti pišem s Suldna. Kako sem prišla le — sem? To se je čudno naključilo. Nekaj tednov že delamo zopet na barju; moj baron je na Salcburškem, trgovci ne plačajo nič, ljudje, ki smo jim dolžni, postajajo nestrpni, bankir v Innsbrucku se ne gane, in jaz sedim neke sobote zjutraj v svoji pisarnici, stiskam glavo med dlani in se sprašujem: Kaj naj storim, ako pridejo drevi delavci po svoj štirinajstdnevni zaslužek? Ali naj jim rečem: na kantu smo? Tedaj vstopi stari Gruber, na njegova vprašanja radi odpreme čisto za solarno v Hallu mu raztreseno odgovorjam. Kaj vam je? vpraša. Priznam mu svojo zadrego in on pravi: Tako, šeststo goldinarjev potrebujete, da ne razpijete barona za plačila nezmožnega? Tu jih imate. Tvegam to nevarnost, zakaj tako slabo z Montom še ni. Tako morem izplačati svoje delavce in še različne sitne upnike. Štirinajst dni nato prejmem iz Salzburga denar, obenem pa tudi baronovo navodilo, naj odpustim ljudi, kolikor morejo najti delo drugod, in zdaj mi eden delavec za drugim sega v roko za slovo. Polom mojega ljubljene barskega podjetja mi izžema solze iz oči, pa tudi pri Gruberju izposojeni denar me peče. Vrniti ga moram, takoj! Čujem, da je stari Lovrenc bolan ali da vsaj ne more iz hiše, važno se mi zdi, da mu izročim vsoto same v roke. Nekega jutra premagam vse pomisleke in odjezdim na dolgo pot na Suldna. Družina, posebno stari Lovrenc, napravi iz mojega obiska praznik. Ogledati si moram obirno, lepo posestvo, govorijo dosti, samo nič o mladi Reschenki, zakasnim se do večera, Sigismund Gruber me spremlja ponoči proti domu, in potem —

35

Saj sem vedela, kaj se bo zgodilo, ako obiščem Suldna! Zopet me snubi, in, stric, začnem premišljevat, ne, ne premišljevat, borim se. Tako rada bi videla starega očeta srečnega! Stric, izkazal bi mi veliko dobroto, ako bi hotel priti sem, tako rada bi se s teboj posvetovala. Ne morem urediti in obvladati svojih misli. Toda prosim, hitro, stric. Bojim se, da gre s starim Gruberjem proti koncu.

In župnik potuje na Suldna. Izmed najtežjega, kar je kdaj doživel, je njegov sprehod z njegovo nečakinjo v svitu Ortlerja.

»Sigismund vé vse,« mu pripoveduje Cilgija na tem sprehodu. »Vé, da je samo medla, na spoštovanju zanj in za njegovo družino osnova, na ljubezen, ki mora šele zrasti in se učvrstiti. Bog, če bi mi le moji pokojni starši dali znamenje, kaj naj storim! Nerada bi pustila starega Lovrenca umreti brez tolažbe in vendar ne morem prevzeti odgovornosti in reči da. Stric, ali naj grem po svetu?»

Pretresljivo se bori Cilgija.

»Vse mi ustrežajo!« bruhne iz sebe. »Ker nisem rada na Tirolskem, se hoče Sigismund naseliti v Puschlavu in ustanoviti tam tovarništvo. Stari Lovrenc je zadovoljen.«

Župnik ne vé svetovati. Mladi Gruber s svojim čistim, suhim vedenjem mu ugaja bolj kot kdaj.

Toda Cilgija ljubi očeta, ne sina. In čudno, zdi se, kakor bi stari bolni mož, ki ima za seboj tako naporno življenje, s svojim življenjskim plamenčkom samo še čakal, da reče ona svoj da.

Materine oči tudi prosijo in celo starejši Sigismundov brat, drugače bahač, je Cilgiji naklonjen.

In naslednji dan pravi: »Stric, zdaj bi šla rada sama nekoliko v gozd in na polje.«

In glej, vrne se tiho vesela. »Stric, pravi, tako goreče sem molila kakor še nikdar. Zdej vem za svojo pot in sem mirna!«

Potem stopi k postelji starega umirajočega Gruberja. Še vedno ni rekla da, blede ka mučenica stoji ob postelji.

Stari Gruber jo pogleda, ko sprejema sveto obhajilo, z izrazom neizrekljive prošnje. Njegovo dihanje je težko.

Sveto opravilo je končano. Tedaj omahne Cilgija k umirajočemu, prime ga za njegovo mrzlo belo roko in poklekne. »Stopi sem, Sigismund, poklekni z menoj in mi daj roko — in vi, oče, naju blagoslovite!«

Tedaj se potere gozdnega gospodovca ozarilo.

»Sigismund, imej jo v časteh. Cilgija, moje drago dete, torej vendar!»

Staremu se utrga glas, hropsti začne in ihteti.

Duhovnik pristopi in drži ciborij nad klečecima. »Storila je v Malsu toliko dobrega za uboge, da ji cerkev ne more odrekati blagoslova. Cerkev vaju blagoslavlja.«

Stari Gruber samo še gleda.

»Cilgija,« dahne umirajoči s hvaležnim pogledom. Zaroka in smrt sta skupaj.

In Sigismund Gruber plaka ko dete.

Mesci so minuli od tega pretresljivega dne, jesen se je že ponujala, župnik pa mora še vedno misliti nanj! Zaroka mu nekako ne prija. Toda pojutrišnjem se poroči Cilgija s Sigismundom Gruberjem. Samo eno ga tolaži: ona je zdaj za to trdno odločena, in eno ga veseli: mogel bo kdaj pa kdaj pojezditi k njej, tja k njej, svoji punčici očesa.

Pojutrišnjem je poroka. »Jaz bom vendarle poleg,« je bil menil stari Gruber, »čeprav me ne boste videli.«

Da, preudarja župnik, ako bi bilo staremu Lovrencu usojeno živeti še kako leto. Sigismund je pač menda pripravljen, da se upre nevarnostim, ki prežijo ob cesti? In pri tem župnik ne misli na plazove.

Sname podobni Pavla Vergerija in Katarine Dianti s stene. Tedaj potrk.

Marko Paltrama, puškar, pride v črni obleki.

»Gospod župnik,« pravi mirno, »moj sinček Marček je umrl, ali ga ne bi mogli jutri pokopati?»

»Sedite, Paltrama! Župnik ne more spraviti domačega »Marka« iz ust. »Za čim je umrl? Da, jutri, samo ne pojutrišnjem!«

»Kreč, dobro je, da je umrl, bilo je lepo in ljubo dete, rad mu privoščim mir,« pravi Marko zamolklo.

»Kakšni neki ste, Paltrama?»

»Ne želim si potomstva,« odvrne on temno. »Z menoj vred si utegneta pač misliti, kaj more priti od Marka Paltrama dobrega?»

Tedaj zaloputne veter oknico.

»Nevihata se pripravljati,« pravi župnik in pritrdi oknico.

Marko se ozre na tako mu znani podobi. Tedaj bruhne iz sebe:

»Kako gre Cilgiji?»

»Poslal bom podobni, od koder sta prišli, čez Berninski prelaz. Težko se ločim od niju, toda ona jih ljubi bolj nego jaz, dajem ju ji za poročno darilo.«

»Poročno darilo. Ali jemlje Gruberja?»

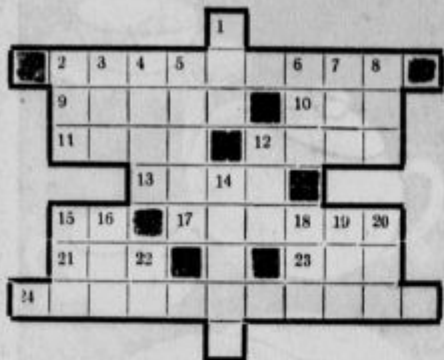
In župnik prikima.

Nagradna križanka

Tvrde, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izročijo svoja naročila en teden popreje v upravi „Slovenca“.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo „Slovenca“ pod značko »Križanka« do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno rešili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Kolektura in prodajalna sreč dr. razredne loterije v Ljubljani, 9. Leposloven spis, 10. Rimski pozdrav, 11. Kožni izpuščaj, 12. Zitno steblo s semenom, 13. Krajša oblika od nosijo, 15. Prihodnjik, 17. Vrsta modernega ženskega oblačila, 21. Finsko mesto, 23. Razume, ve, 24. Označka in geslo tvrde pod 1 vodoravno.

Navpično: 1. Biljni sorodnik, 2. Namizno pregrinjalo, 3. Zabava, sport, najstarejši način prehrane, 4. Egiptovski bog, 5. Krajši izraz za narekovanje, 6. Ovratni k. vrsta rute, 7. Prva ženska, 8. Obžalovanje, 12. Ptič rumenokljun, 14. Dnevna luč, vir življenja, 15. Zabavišče, 16. Stevnik (dvoj. ž. sp.), 18. Vrsta divjega goveda, bivola, 19. Del naslova, 20. Srednjeveško crožje.

Rešitev sobotne križanke z dne 2. marca

Vodoravno: 1. GORIČAR, 8. Ponedeljek, 10. Pol, 11. VOK, 12. As, 13. Rus, 14. Mil, 15. Iv, 16. Policaj, 18. P. n., 19. Spajati.

Navpično: 1. Gol, 2. On, 3. Revija, 4. Idol, 5. Ček, 6. Alt, 7. Rjav, 8. Posip, 9. Ez, 10. Puls, 13. Ro, 14. Maj, 15. n, 17. Ca, 18. Pi.

Izžrebani nagradenci:

Med številnimi pravičnimi rešilci zadnje križanke so bili izžrebani naslednji:

Napotnik Alojz, sin učitelja dr. real. gimnazije v Banja Luki;

Hribar Marija, Ljubljana, Cerkvena ul. 21;

Kos Simon, Maribor, Smetanova ul. 30;

Kaučič Ant., delavec, Leskovec pri Krškem 28, ki vsi dobe »Slovenca« 1 mesec brezplačno.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 8. marca

V. razreda 39. kola:

premio 2.006.000 din je zadela srečka št. 26178
premio 1.008.000 din je zadela srečka št. 69428
premio 512.000 din je zadela srečka št. 86151

80.000 din št. 34444
24.000 din št. 60457
20.000 din št. 90644
16.000 din št. 42313
12.000 din št. 33623
10.000 din št. 33449, 45120, 55453, 58900, 69919, 80801, 90629, 98045
8.000 din št. 16189, 18845, 30082, 37208, 57419, 44387, 23337, 9700, 88860, 43155, 75353
6.000 din št. 13897, 25647, 47763, 53540, 60007, 78414, 94296, 96958, 92400
5.000 din št. 10360, 11939, 25908, 38298, 39803, 52979, 53583, 54143, 65013, 67872, 82222, 83799, 84699, 86689, 88765, 86599, 38457, 92056, 24900, 55813, 48268
4.000 din št. 8308, 18402, 19058, 20682, 22966, 27244, 53720, 57648, 62268, 63184, 65497, 72823, 73638, 83692, 93451, 96318, 97863, 14457, 25620, 69775, 97219, 17301, 81620, 44581, 48725, 78591, 36566, 91464, 85285.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko števil dobrih po 1000 din.
Žrebanje V. razreda 39. kola je bilo s tem zaključeno in končano.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »VRELEC SREČE«, lahko denar takoj dvignejo.

Celokupna originalna žrebna lista V. razreda 39. kola bo dospela približno v 10 dneh po končanem žrebanju.

12. marca Vam bodo na razpolago nove srečke za I. razred 40. kola; žrebanje pa bo 12. aprila v Beogradu.

Priporočamo se Vam vsem glavna in največja kolektura v Sloveniji »VRELEC SREČE«.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; štampiljanski oglas 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši anekdota za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolišna, 3 mm visoka petilna vrstica po 1 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Kamnoseškega pomočnika
sprejme Kunovar Franc.
Sv. Križ, Ljubljana. (b)

Samostojno kuharico

vajeno hišnih del, sprejme boljša tričlanska družina v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra plača« 3270.

Kuharico

ki zna dobro kuhati in pospravljati, takoj sprejemem k dvočlanski družini. Poizve se: Bielweisova c. 6/III, desno. (b)

Kuharica

perfektna, zdrava, močna ki bi poleg kuhe pospravljala tudi sobe - se sprejme. Plača 400 din. Predstaviti se: Gorjanc, Sv. Petra cesta. (b)

Kupimo

Ribolov

kupim v last. Ponudbe z najnižjo ceno in točnim opisom poslati na upr. »Slovenca« pod značko »Ribolov« št. 2637. (b)

Vsakovrstno zlato

srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Frančiškanska ulica 3.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblačil tudi
Preker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.

Trgovci

Orehova jedra in ajdov ter cvetlični med kupite najceneje v Medarni, Zidovska ul. 6, Ljubljana.

Gonilne jermene

za tovarne, mline, žage itd., kakor tudi šivalne in vezalne jermene v prvovrstni kvaliteti priporočam
IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova
cesta 13, Telefon 22-07.

Kupujte pri naših
inserentih!

Denar

Hranilne knjižice

3% obveznice

in druge vrednostne
papirje kupuje in plača
najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Posestva

Velika hiša

s trgovskimi lokali v mestu Celju naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« v Celju pod »Prilika«; p

Hiša s posestvom

skupno s premičninami ali posebej bo naprodaj 10. marca t. l. — Sitar Alojz, Perovo 34, pošta Kamnik. (p)

Lepo posestvo

v neposredni bližini Zagreba v enem kosu 50 kat. jutur - 300 ha, naprodaj. Natančna pojasnila daje uprava »Slovenca« pod št. 3224 ali pri g. Mijo pl. Stepanič, župnik, Vel. Gorica. (p)

ISORE

ISČEJO:

Čisto sobo

(sobično) išče skozi ves dan zaposlena uradnica. Ponudbe s ceno v upravo pod »Čista soba«. (s)

Otroške vozičke

novi modeli
najugodnejše
kupite pri

Velika izbira
koles!

TEHNIK
Banja
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 20

Jelovino - smrekovino

kupujemo vsake in največje količine, rezane »gradje«, ter klade, eventualno tudi cele gozdne poseke. — Pismene ponudbe na Publicitas d.d., Zagreb, Ilica 9, pod »55549«.

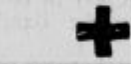

Umrla nam je v 72. letu starosti naša ljuba sestra in teta

Zinka Dralka

previdena s tolažili svete vere.
Pogreb bo v nedeljo, dne 10. marca ob 2 popoldne iz mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu, Ljubljana, dne 7. marca 1940.

Zalujoči: Turek Marija, sestra, in ostalo sorodstvo.

Umrl nam je naš ljubljani oče, stari oče, stric, brat in tast, gospod

Aleksander Korenini

prokurist Kreditnega zavoda v Ljubljani v pok. in posestnik

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto, dne 9. marca ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Erjavčeva cesta 1, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Sv. Peter pod Sv. Gorami, dne 7. marca 1940.

Zalujoči: Aleksander, Maks, Josip, Karl, sinovi; Erna, hčerka, in rodbine: Korenini, Drogenik.

Zahvala

Vsem, ki so nam izkazali svoje sočutje in nam izrazili svoje sožalje ob izgubi našega nepozabnega

Antona Krajcerja

se najiskreneje zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem številnih vencev. Posebno se zahvaljujemo vsem združenjem, ki so poslali delegate na pokojnikovo zadnjo pot, pevskemu odseku pekov za ganljivo zapete žalostinke ter vsem ostalim, ki so spremljali dragega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Žalujoča rodbina

Ravnateljstvo in uradništvo
Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani
sporočata, da je umrl gospod

Aleksander Korenini

zavodov prokurist v pokoju

Bil nam je mnogo let vesten uslužbenec in vzoren tovariš. Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 8. marca 1940.

Ravnateljstvo in uradništvo
Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani

Zahvala

Povodom nenadne izgube našega predobrega brata, prečastitega gospoda

dr. Jeršeta

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje. Zahvaljujemo se predvsem prevz. g. škofu dr. Rožmanu za blagoslovitev trupla v mrtvašnici Zavetišča sv. Jožeta na Vidovdanski cesti, vsej prečastiti ljubljanski duhovščini z g. gen. vikarjem Ign. Nadrhom na čelu, vsem zastopnikom civilnih oblasti, vsem mnogoštevilnim udeležencem iz Ljubljane in z dežele. — Na Bledu pa se toplo zahvaljujemo g. dekanu Fatuju iz Radovljice za vodstvo pogreba, domačemu gospodu župniku Zabretu z drugo duhovščino, cerkvenim pevcem in vsem mnogoštevilnim Blejem in Blejam za udeležbo pri pogrebu. Vsem tisočero: Bog plačaj! Spominjajte se ga v molitvi.

Ljubljana — Bled, dne 8. marca 1940.

Valentin, Ivan, brata; Marija, Frančiška, sestr

Proslava obletnice papeževega kronanja v Ljubljani

Škofljski odbor Katoliške akcije v Ljubljani

vabi
ob 1. obletnici kronanja papeža Pija XII. na

papeško proslavo

ki jo priredi v nedeljo, dne 10. marca 1940 ob 11 dop. v veliki dvorani hotela Union

SPORED:

1. Papeška himna. Pojo vsi.
2. Pij XII. nezmisljivi učitelj resnice. Govori akademik.
3. Papež temelj edinosti. Govori akademika.
4. Dr. Kimovec: Hvalite Gospoda. Pojo dijaki z Rakovnika.
5. Peklenske sile je ne bodo premagale. Govori dr. Debevec France.
6. Dr. J. Gržinčič: Aklamacije: Pojo dijaki z Rakovnika.
7. Papež Pij XII. v filmu.
8. Povsod Boga. Pojo vsi.

Vstopnine ni. — Prostovoljni prispevki za kritje stroškov se hvaležno sprejemajo.

Vsem je še v spominu, s kakšnim navdušenjem je ves krščanski svet pozdravil lani ob tem času izvolitev kardinala državnega tajnika, Evgena Pacelija za papeža, ki si je privzel ime Pij XII. Krščanski in celo nekrščanski svet je bil enodušno prepričan, da je katoliška Cerkva z novim papežem dobila najvrednejšega poglavarja, ki bo kot najposposobnejši med vsemi nadaljeval slavno delo

svojega prednika Pija XI. Pričakovanja vesoljnega sveta so se bogato uresničila že v enem letu vladanja novega sv. očeta. Krvavega klanja v Evropi in drugod po svetu novi papež seveda ni mogel preprečiti, ker nima fizične in vojaške oblasti nad narodi. Toda kot neizbrisno zgodovinsko dejstvo bodo ostali njegovi pretresljivi pozivi poglavarjem narodov, s katerimi jih je v imenu Boga in krščanske kulture rotil, naj preprečijo strašno žaloigro in prihranijo svojim narodom silne preizkušnje. Zal je njegov glas ostal glas vpričo puščavi, ker so nekateri bolj zaupali sili meča kakor sili pravice.

Največji odmev so potem v svetu našle globoke misli Pija XII., ki jih je ob nešteti prilikah razvijal in v katerih je začrtal glavne obsebe bodoče družabne in državne ureditve, ako bo človeštvo hotelo živeti res v trajnem miru. Danes vedo vsi narodi, da je poglavar katoliške Cerkve prvi in najpogumnejši boričelj za spravo med narodi. Papež dela neprestano za mir in zastavlja ves svoj vpliv, da bi si narodi še pred splošnim klanjem in uničenjem segli spravljivo v roke.

Katoliška akcija priredi jutri, v nedeljo, dne 10. t. m., v uniojski dvorani v Ljubljani akademijo, posvečeno prvi obletnici slavnega vladanja Pija XII. Pozivamo vse zavedne in verne ljubljance, da se te proslave brezpogojno udeležijo in s tem dokažejo svojo zvestobo in udanost katoliški Cerkvi in njenemu poglavarju, posebej pa še zahvalo za neumorno prizadevanje papeža Pija XII., da spravi sprte narode in pomiri razburkano Evropo. — Jutrišnja akademija naj bo manifestacija naše ljubezni do sv. očeta, naj bo naša izpoved vere v vzvišene ideale, za katere se bori Cerkva in ki edini morejo osrečiti človeštvo, in naj bo slednjič izraz naših želja in hrepenenja po miru, za katerega se neumorno prizadeva sv. oče Pij XII.

Praznik trnovske fare

Trnovska fara praznuje te dni poseben praznik. Pripravlja se na sprejem novega župnika g. Ivana Vindišarja. Veselje Trnovčanov je razumljivo, saj so bili po nenadni smrti pokojnega župnika g. Janka Čegnarja nad pol leta brez duhovnega očeta. Čeprav novi župnik v svoji skromnosti odklanja vsak sprejem, mu Trnovčani, ki hočejo dati duška svojemu veselju, priredijo drevo ob 7 na trgu pred cerkvijo strmen sprejem. Po sprejemu pred cerkvijo bo nato novi g. župnik podelil v cerkvi faranom svoj prvi blagoslov. Po blagoslovu v cerkvi priredi pevsko društvo »Krkovo-Trnovo« in cerkveni moški zbor pred župniščem podoknico, kakor se podajo vsa trnovska društva v skupni deputaciji k novemu g. župniku.

V nedeljo, 10. marca ob 9 zjutraj bo v sprevo, v katerem bodo zastave društev, narodne noše, članstvo in kroji in duhovščina, vhod novega župnika v župnišče v cerkev, kjer bo slovesna inštalacija.

Vabimo vso trnovsko župnijo, da polnoštevilno pozdravi novega duhovnega očeta.

Zajec
Ženski svet daje prednost našim elegantnim lahkim, robu, prostim očalam, katere se nabavite pri

LJUBLJANA
PASAŽA
NEBOTIČNIKA

1 Akademija ZFO bo v nedeljo zvečer ob 8 v Unionu. Prosimo vse, ki so rezervirali vstopnice, da jih dvignejo danes ob 12.

1 Duhovna obnova za žene pri Sv. Petru v Ljubljani se začne v torek, 12. marca ob pol 8 zvečer. Sklep s sveto mašo in skupnim sv. obhajilom bo na cvetni petek ob 6 zjutraj — za god žalostne Matere Božje. V soboto pred cvetno nedeljo, 16. marca ob pol 8 zvečer pa se začne tridnevna duhovna obnova za moše in fante, ki se zaključijo na praznik sv. Jožefa ob 7 zjutraj s sveto mašo in skupnim obhajilom. Pridite, da se v duhu obnovimo za sveto Veliko noč!

1 Maša za turiste in smučarje bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 6.20 zjutraj.

1 V počastitev spomina blagopokojnega gosp. Jožeta Ganonija daruje uradništvo Knjigovoznice Jugoslovanske tiskarne za revno družino na Gradu 100 dinarjev.

1 Pomlad se že ponuja na trgu. Kljub mrazu, ki zopet nastopil, je vendar pokukalo iz zemlje prvo pomladansko cvetje. Pridni nabirali ga tudi že prinašajo na ljubljanski trg ob Tromostju. Največ je seveda mačice, mnogo pa tudi teloha. Redki so zvončki in podleski. Če bo mraz popustil, bomo pa v nekaj dneh dobili v Ljubljano obilne zaloge pomladanskega cvetja iz ljubljanske okolice. Cvetje, ki je sedaj na trgu, je namreč doma bolj daleč. Največ ga še prinašajo iz tople Dolenjske.

1 Obiščite gospodinjstvo razstavo v društveni dvorani Sentjakobske prosvete. Razstava bo odprta v soboto, 9. t. m. ob 15. do 18. ure in v nedeljo ob 7. do 17. ure.

1 Cvetna nedelja se bliža in le še dober teden nas loči od tega lepega praznika, ki je tako v mestih, še bolj pa na deželi velik dan za mladino. Po deželi, zlasti pa v ljubljanski okolici z veliko vnošo vežejo butarice, ki bodo prihodnji teden skoraj zasule ljubljanski trg. Včeraj butarice še ni bilo na trgu, pač pa so se pokazale v mestu že prvi prodajalci cvetnih butar. Nošili so butarice v košarah in so jih oddajali v trgovinah. ki bodo že za tibo nedeljo okrasile svoje izlozbe s tem lepim okrasjem. Na trgu je tudi že zasedla stojično prodajalka ragelj, ki za sedaj še ne napravi veliko kupčij. Ker pa prodaja raglje po dva dinarja, bo spravila gotovo vse v denar. Mladina, ki spremlja matere na živilski trg, tako ljubke igrače, s katero lahko aenehoma ropotaš, ne more pogrešati.

1 Rezervni intendantski častniki in nižji vojni uradniki ekonomske stroke se opozarjajo, da bo ponedeljek, 12., sredo, 14. in petek, 16. t. m. vsakokrat ob 18.30 v dvorani združene inženirjev in arhitektov (Zvezda, II. nadr.) predavanje, ki je po naredbi komandanta dravske divizijske oblasti obvezno. Pri vstopu je oddati na osminki pole napisano ime s činom radi nadaljnje evidence vojaške oblasti.

Telovadna akademija ZFO

v nedeljo, 10. marca
ob 8 zvečer v Unionu

1 Ruski večer danes v hotelu Metropol. Koncert, Buffet.

1 Podpornemu društvu za gluhomemo mladino je poklonil g. Miro Vovk, šef tvrdke »Materiale« v počastitev blagopokojnega dr. Josipa Jeršeta 100 dinarjev. Iskrena hvala!

1 Tiskani krepdešini ostanki, lepi vzorci uporabljeni za otroške obleke, bluze, rute kombiniranje oblek itd., dobite mi 15 din v mali Goričarjevi trgovini za Ljubljano Sv. Petra nasip 29. Na zalogi tudi razni ostanki štofov in pralnega blaga po nizkih cenah.

1 Pomagajte revni družini! S tem naslovom je v včerajšnji številki objavil g. univ. prof. dr. Lambert Ehrlich gotovo plemenito mišljeno prošnjo za zbiranje podpor, ki jo je res potrebna velika revna družina na Gradu. Vendar bi pa ta ali oni to dobro mišljeno prošnjo lahko razumeli tudi za ožitek mestnemu pogrebemu zavodu in socialnemu uradu, da revščine ne upoštevata dosti. Še preden smo namreč dobili prošnjo g. univ. prof. dr. Ehrliche, je bil v mestnem pogrebem zavodu pogreb že plačan, prav tako so bili pa poravnani tudi stroški pri pokopalski upravi. Upoštevajoč nesrečo in bedne razmere družine S. je mestni pogrebni zavod izjemoma dovolil pogreb VI. razreda, kakršni drugače niso več v na-

Francija in Anglija za neposredno pomoč Finski

Pariz, 8. marca. t. Reuter: Dobro poučeni krogi izjavljajo, da ne bosta Francija in Anglija izvajali nobenega pritiska na Finsko v teh dneh, ko se pripravljajo neka mirovna pogajanja med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Če pa hoče Finska še računati na pomoč zaveznikov, tedaj naj samo pojasni svoje želje in zavezniki so pripravljeni nuditi ji vso podporo. Vsekakor pa prevzema Švedska nase največjo odgovornost pred mnenjem in lastni državi in pred vsem svetom. Zaradi svojega zemljepisnega položaja lahko resnično izvaja velik

Zakaj gre Ribbentrop v Rim

London, 8. marca. t. Reuter: Inozemski opazovalci v Berlinu menijo, da ima sedanje Ribbentropovo potovanje v Rim naslednji pomen:

1. Ribbentrop bo Mussoliniju razložil stališče nemške politike do položaja na severu Evrope in bo skušal Italijo pridobiti za to, da bi se jasno izrekla za Nemčijo še pred začetkom nemške ofenzive na zahodu.

2. Welles se bo po svojem potovanju v Pariz in London čez Rim vračal v Združene države. V Berlinu so Wellesu zatrjevali, da bo Italija v vseh oziirih trdno ob strani Nemčije. V Berlinu pa računajo s tem, da bi mogel Mussolini Wellesu nekoliko spremeniti to mnenje in podčrtati samostojnost italijanske politike tudi do Nemčije. Ribbentrop bo skušal doseči v Rimu, da Wellesu ne bi spreminjali

vadi. Taki pogrebi so pa vedno dopoldne in mestni pogrebni zavod je dovolil pogreb ob 4 popoldne, poleg tega pa še popolnoma brezplačno voz I. razreda za 4 duhovnike. Ves račun za tak pogreb je res znašal 715 din, njegove posamezne postavke pa so naslednje: 1. župni urad sv. Jakob 100 din; 2. mrliška popisnina in ogled 25 din; 3. pristojbine mrliške veže splošne bolnišnice 5 dinarjev; 4. mrliška straža v splošni bolnišnici za dva dni in pol 50 din; 5. krsta V. razreda 200 din; 6. tančica, blazina, čevlji, ročni križ in sveče 150 din; 7. uslužbenec prosekture za pomoč pri oblačenju, prekladanju in devanju na mrliški oder 20 din; 8. mrliški oder po V. razredu, dovoz krste itd. 150 din; 9. pet mož za spremstvo pri pogrebu, nosilci krste in vencev 150 din; 10. aranžer pri pogrebu 50 din, skupaj torej 900 din. V tej vsoti so faktični minimalni izdatki mestnega pogrebne zavoda ter mestni pogrebni zavod izkazuje v breme svoje režije 185 dinarjev, kar je pač zadostni dokaz, da ni iskal dobička in je do skrajnosti upošteval revščino. Mestni socialni urad je izplačal materijal za namen 250 din in je povabil, naj pride še po podporo za stroške. Sicer dobiva družina S. redno podporo mesečnih 200 din in je letos dobila že tudi še tako visoko izredno podporo. Na Gradu stanuje v stanovanju s sobo in kuhinjo za 50 din mesečno ter so tudi zastanki na najemnin. Družina S. je res potrebna podpore ter je prošnja g. univ. prof. dr. Lamberta Ehrliche za pomoč družini vse hvale vredna.

1 Številne tatvine sukenj in plaščev v Ljubljani. Mraz je še hud, zato tatovi še vedno pridno segajo po zimskih suknjah za katere se njihovi lastniki preveč ne brigajo. Zadnje dni je prejela policija prijave, da so bile posameznim strankam ukradene 4 suknje v skupni vrednosti 3000 din. Velik plen pa je odnesel tat s podstrešja hiše na Cesti 29. oktobra. Ta je od tam odnesel na škodo Josipine Komac 7 moških plaščev in več kosov moškega in ženskega perila v skupni vrednosti 3000 dinarjev.

1 3000 din je odnesel neznan tat Lavš Leopoldu iz stanovanja na Tržaški cesti št. 13. Vzel je tisočah in 20 bankovcev po 100 din. Prav tako pa ni pozabil srsrbe moške ure z veržico in srebrne cigarete doze z monogramom L. L.

1 »Aiksa, hči pustinje« je razkošno špansko filmsko delo, prirejano po znameniti noveli Liorana Rey-a. Opisuje nam strastno borbo dveh arabskih mladenčev za ljubezen lepe Aikse, hčere nepreglednih afriških pustinj. Absalam in Hamed, sinova Alahove vere, katerih očetili so živele skozi etoleja v sovraštvu in krvni osveti, sta sklenila, po dovršeni evropski naobzabi, pomiriti se in to prijateljstvo proslaviti. Spoznala sta lepo in temperatno maversko dekle Aixo. Oba mladeniča sta se zaljubila v to dekle. Toda Aixa je že poklonila svoje erce Hamedu. Absalam se vrne domov, kjer ga njegovo pleme navdušeno sprejme. Toda Hamedu ni bilo, do resničnega pomirjenja, ker prišedi domov, ponovno napada Absalamova krdela in ubija njegova čuvarje. Pa tudi Aixa doživi razočaranje. Hamedov oče jo napodi iz svojega dvora. V pustinji jo najdejo Absalamovi konjeniki, ki jo odvedejo k njemu. Hamed sklene ubiti Absalama, ter pošlje enega svojih ljudi, da izvrši zločin, ki pa ne uspe. Aixa dodobra spozna plemenitost in nesebično ljubezen Absalamovo, ter zavratno podlošč njegovega druga. Z vsem žarom svoje ljubezni se oklene Absalama in mu postane dobra žena. Film, katerega lepoto podčrtavajo poleg divnih španskih pesmi prekrasni naravni posnetki in zanimivosti iz življenja v Afriki, je na sporedu v kinu Sloga.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 5. in pol 9. uri veletilm v naravnih barvah

ALARM

Monumentalni posnetki upora domačinov. — Nad 3000 statistik. Junaštvo angleške legije. Boljši od »Poročnika indijske brigade«.

VERDI

Italijanski film z BENJAMINOM GIGLIJEM, MARIO CEBOTARRI in FOSCOM GIACCHETTO po motivih nesmrtnih »Aide«.

1 V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nabaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

Uredba o naglih vojaških sodiščih objavljena

Belgrad, 8. marca. m. Na podlagi čl. 1 o spremembah obstoječih predpisov in o izdajanju novih je ministrski svet na predlog ministra za vojsko in mornarico predpisal uredbo o naglih vojaških sodiščih v pripravljalnem, mobilnem in vojnem stanju. Uredba ima 20 členov in jo bo naš list objavil v prihodnji številki.

Litija

Na Grbinu pri Litiji je v sredo, dne 6. marca 1940, zjutraj po daljšem bolehanju mirno v Gospodu zaspal g. Jože Lenarčič, star 64 let. Rajni je bil dolga leta delaven član Prosvetnega društva in poživovalen gasilec, ki je bil vedno pripravljen pomagati svojemu bližnjemu. Bil je vzoren katoliški mož, ki je redno vsaki mesec prejemal sv. zakramente. Vse svoje življenje skromen, tih in marljiv delavec se ni nikoli silil v osredje. Dolga leta je bil tudi naročnik »Slovenec«, ki ga je redno prebiral. Naj mu bo Bog bogat plačnik! Zalujčim naše iskreno sožalje!

Ptuj

Velika vinarska razstava in vinski sejem, združena z razstavo Tujsko-prometne zveze bo odprta jutri (v nedeljo) ob 10 v prostorih hotela Osterberger v Prešernovi ulici. Ta razstava bo nekaj edinstvenega za Ptuj, ki je pravo središče vinorodnih predelov med Halozami in Slovenskimi goricami ter je v njem koncentrirane največ vinske trgovine. Že sedaj je prispele nad 160 vzorcev. Veliko zanimanje za razstavo je posebno med vinogradniki iz Haloz, pa tudi iz drugih krajev Slovenije so že prispeli številne prijave. Tu se bo nudila posebna prilika za naše gostilničarje in vinske trgovce, da bodo lahko nakupili kvalitno izvrstna in cenena vina vseh vrst, ki jih nudijo naši Halozani. Tudi razstava Tujskoprometne zveze bo zelo zanimiva, zato v nedeljo in v ponedeljek vsi v Ptuj!

Obiskujte knjižnico Prosvetnega društva, ki je sedaj nabavila mnogo novih knjig. Knjižnica je odprta vsako soboto popoldne in vsako nedeljo dopoldne. Knjižnica se nahaja v minoritskem samostanu, dohod z Minoritskega trga.

Kranj

Kino Smartinski dom predvaja v soboto ob pol 9 »Kralj kraljev«, ob 10.15 »Patriot«. V nedeljo ob 7 »Kralj kraljev«, ob 9 »Patriot«. V ponedeljek ob pol 9 »Kralj kraljev«, ob 10.15 spet »Patriot«.

Na ponovitev japonske drame »Praznik evetohi« čenjenje opozarjamo vse tiste, ki še niso imeli prilike videti prejšnjih predstav. Igra se ponovi v nedeljo 10. t. m. ob 4 popoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes popoldne ob 4 »Gozdni akordic«, film novih lepot po najlepšem romanu Ganghoferja, zvečer ob osmih film »Demoska ženat«, velika drama. Dne 10. marca ob treh popoldne »Gozdni akordic«, ob 8 zvečer »Demoska ženat«.

Duhovna obnova za žene, gospe, dekleta in gospodične bodo na Jesenicah ob 11. do 14. marca. Pričetek v ponedeljek ob pol 8 zvečer za vse, v torek zjutraj ob 6 govor in sv. maša. Popoldne ob pol 3 govor samo za žene in gospe, zvečer ob pol 8 samo za gospodične in dekleta. Iskreno vabljene vse.

Enodnevni kmetijski knjigovodski tečaj, katerega je priredila Kmetijska zbornica, se je vršil v četrtek in je prav dobro uspel. Vodil ga je g. inž. Jože Suhadole.

Metlika

Gospodinjstvo tečaj v Metliki je bil v torek zaključen. Tečaj je vodila gospa Olga Starec in ga je obiskovalo 24 deklet. Sedaj se je začel tečaj v Trnovcu za bivši občini Lovkica in Suhor.

Dolgo zimo imamo letos. Treba bi bilo trto rezati, a še zmeraj je visok sneg. Zajec je letos napravil tudi po naših sadovnjakih mnogo škode, ogledal je drevesca na meter visoko.

Vinska trta je močno pozeblala, posebno po nizkih legah. Vinska trgovina je ustavljena z novo uredbo o vinski trošarini. Ali bi ne bilo bolje, ako bi oblast uvedla pavšalno trošarino pri gostilničarjih in bi s tem najbolj zatrla tihotapstvo z vinom in žganjem.

Cerklje pri Kranju

Kuharski tečaj, ki se je vršil zadnje tri mesece, je bil v sredo zaključen. Na njem so dekleta pridobila mnogo praktičnega in koristnega znanja za bodočnost. Poučevala jih je poživovalna gđ. učiteljica Tilka Kordiš, kateri moramo biti hvaležni za trud, ki ga žrtvuje v korist naših deklet — bodočih gospodinj. Tečaja se je udeležilo 13 deklet.

Škale pri Velenju

Tako je utihnil sleherni glas iz naše Saleške doline, da bi ves ostali svet po pravici mogel priti do prepričanja, da smo tu ali vsi pomirli, ali pa spimo kakor polhi svoje zimsko spanje. Pa ni takol! Saj še tulijo čez dan povečkrat sirene rudnika, elektrarne in tovarne, ki povedo, da smo še živi, morda bolj, kakor kdaj poprej. Posebno v Škalah se je to zimo organizatorično živahno razgibala naša mladina, zlasti, odkar smo lansko jesen povečali dvorano. Praveci živ-žav je v tej dvorani, tako ob nedeljskih popoldnevih, ko ima sestanke ženska mladina, kakor ob delavnih zvečer, ko se zbirajo na svojih sestankih fante. Prosvetno društvo pridno skrbi za igre, fante in dekleta pa si na sestankih bistrijo svoj razum, oblikujejo svoje značaje, pri telovadbi pa urijo svoje telo. Vztrajnemu delu je zagotovljen uspeh. In tako hoče tudi naša škalska mladina pokazati uspehe svojega vztrajnega dela z veliko telovadno akademijo, ki se v nedeljo, 10. marca ob 3 popoldne v Društvenem domu. Spored je zelo pester. Predvajale se bodo proste vaje članov, članic, mladocev in mladenk za leto 1940, vaditeljske vaje članov, razne simbolične vaje in skupinske vaje — vse s spremljevanjem glasovirja in tamburaškega zbora. Začne se akademija z državnno, konča pa s fantovsko himno. Vse prijatelje naše zavedne slovenske mladine najiskreneje vabimo!

PREMIERA danes v KINU SLOGA, tel. 27-30

Aiksa, hči pustinje

Razkošno orientalsko filmsko delo, divne španske pesmi in plesi, prekrasni prirodni posnetki! V glavni vlogi španska filmska krasotica: IMPERIO ARGENTINA Film je oriralen po noveli Liorana Rey-a. Režija: Manuel Góngora. Glasba: maestro Juan Francisco Blanco

Nabavite vstopnice v predprodaji!

Aiksa je divna in temperamentna ume-trnica, hči nepreglednih pustinj, za katere ljubezen se bori dvojica mladenčev, eden strastveno a drugi nežno. Prekrasna silka napetih scen in borbe za ljubezen lepe Aikse.

KULTURNI OBZORNİK

Risbe Ivana Čarga

(Po obisku pri njem.)

Eden najzanimivejših zastopnikov našega povojnega umetnostnega rodu je gotovo Ivan Čargo. Izšel je iz razbitchane generacije, ki je v dobi dorasčanja doživela zadnje sledove melanholičnega, a tudi opojnega razpoloženja »konca stoletja«, bila priča njegovemu nasilnemu in krvavo podčrtanemu koncu, ter na njegovem grobu, polna zanosa in vere v novo vstajenje človeštva pričela graditi nove temelje zapadni kulturi. — Pogleda v preteklost, ki je ležala tam nekje med razvalinami, prav gotovo ni bila vredna, veljalo je le obrniti obraz povsem in brez kompromisa v nov svet. Mnogo je bilo na tej novi poti nezrelega, mnogo zrelega, doživljaja, pa tudi narobe, mimo vsega tega pa vedno nekaj puntarskega. V tem upornem svetu, ki je podpisal obračun s pasatizmom in že pripravljati tla novemu, se je I. Čargo že po svojem pokolenju čutil popolnoma domačega. Rodom iz Tolminskega, Pregljev rojak, potomec tolimskih upornikov, se je z vsem svojim bistvom udi-

kakor neprijetna senca, spremljala borba za vsakdanji kruh. Da se je preživljal, je nalagal pesek na Tiberi, pleškaril itd. Ko se je vrnil v domovino, je živel nekaj časa v Ljubljani, kjer je bil zelo delaven v raznih revijah, nato se je preselil v Beograd, sedaj pa že več let živi v Ljubljani.

Kakor je pestro njegovo zunanje življenje, polno izprememb in borbe z realnostjo, tako je tudi njegovo notranje življenje, odkrivajoče se nam v njegovi umetnosti. »Skušal sem vedno le mimo-izmov in ogibal sem se vplivov šol ter akademskih navlak«, mi je priznal nekoč. Ali ni to priznanje absolutno adekvatno vsemu delovanju in nehanju njegove nemirne umetnostne individualnosti? Pred seboj imamo I. Čarga, ki se prepira z italijanskimi futuristi, a je obenem sodelavec njihovega pokreta. Čargo, ki se nikoli ni mogel podrediti vplivu akademskega učitelja, a vedno na lovu za tisto zadnjo skrivnostjo umetnosti, lastno »kaligrafijo«, kakor jo sam imenuje, ki »upodobi doživetje na tako adekvaten način, da ga lahko tretji podoživi«. (Leo Balet.)

O njegovem starejšem umetnostnem delu na tem mestu ne bom govoril. Oglejmo si sedaj ciklus risb (rdeča kreda), ki je nastal l. 1939. in je po snovi vzet iz kmečkega in delavskega življenja. Na šestih listih se razvijejo pred nami tile markantni prizori iz vsakdanjega življenja: »Sejalec«, »Kosec«, »Splavar«, »Kopač«, »Delavčev kosilo« ter »Delavska mati pred znamenjem«. — Snov je torej značilna tudi za ostalo Čargovo umetniško delo, nov je predvsem močnejši vpliv kmečkih motivov. Oblikovno analitično je v tem delu posebno zaznaven močan porast realizma. Poglejmo »Kopača«! Upodobljen je delavec v kamnolomu, ki je dvignil nad glavo kramp, da si nakopije kamena. Nekdanji konstruktivistični način oblikovanja umetnostnega predmeta, tako značilen za starejšo Čargovo delo, je izginil skoraj popolnoma. Človekovo telo, krajino, prostor ne stavljajo več posamezni linearno omejeni in skupaj sestavljeni liki, marveč je vsak od teh elementov gledan v svoji naravni resničnosti in organiziranosti. Telo delavca je v glavnem anatomsko pravilno, v krajini je morda določiti vegetacijo, prostor se pravilno pogloblja, skratka, ves prizor je zgrajen na realno možen način. Sicer so še vidni sledovi starega načina oblikovanja predmetov (prim. način oblikovanja skalovja na desni), tu in tam še vedno preleti preko kompozicije ravna, ostra linija, ki se zaseka v organizirani predmet, vendar so to le še residui. Pač pa je na vsem tem delu ostalo še nekaj starega, kar pa nikakor ne smemo smatrati za minus sedanjega Čargove umetnosti, marveč obratno! Je to izrazita aktivnost, ki veže iz teh prizorov težkega dela slovenskega kmeta in delavca, dinamika, ki je zajela te močnejše, tudi telesno potencirane postavbe. To je v Čargovi umetnosti največje jamstvo, da se umetnik ne bo še tako kmalu izpel. Z največjim naporom fizičnih sil se je splavar uprl v veslo. Vse telo izraža eno samo voljo za popolnim in uspešnim opraviлом svojega dela. — Visoko nad glavo je dvignil kopač kramp, vse telo je postalo živa energija udarca, prav tak je tudi zamah »Koseca« in »Sejavca«. Vendar je prav s tema dvema motivoma nakazana nekako simbolično nadaljna pot Čargove umetnosti. Po pretežno socialno delavskih motivih, ki so bili dostikrat spekulativno konstruirani, se je umetnik povrnil h kmečkemu človeku, k zemlji. Za sejalec in kosec se je v daljavo razprostrlo polje, dobra zemlja, ki s svojo navzočnostjo vnaša v podobo nekaj čustva, razpoloženja. Tudi duševno življenje obeh mož je postalo mirnejše in bolj uravnovešeno. Ti zadnji razgledi Čargove umetnosti mnogo obetajo.

Mikuž Stane.

izsililo odločitev. Tako spremlja »Čas« današnji vojni čas. Bogata je rubrika »ocene«, kjer so ocenjene med drugimi Vebrova knjiga Vprašanja stvarnosti (Trstenjak), Malova Zgodovina (Miklavčič), Kidričeva korespondenca Zoisa (Grafenauer), Slovenski jezik (L. Logar), Gosarjev Socialni nauk (J. G.), Ahčinov komunizem (Zebot) ter več drugih manjših knjig. V Zapiskih je glasirano papežovo delo za mir, duhovniki v francoski armadi, socialni teden v Franciji, Italijansko posredovanje za mir, Staninovi načrti ter sovražnosti med Rusijo in Finsko. Tako je ta številka »Časa« izredno bogata in pomembna.

Dr. Karl Adam: Kristus na svetu. V hrvaško prevajalno književnost je prvič stopilo ime nemškega katoliškega književnika dr. Karla Adama, vseučiliškega profesorja v Tübingenu, z delom, ki ga je izdal založba »Fides«: Kristus na svetu (Krist u svijetu). Sam naslov točno izraža osnovno misel celotne knjige: kako je Jezus Kristus svojočasno živel med svojimi sodobniki in kako danes živi med nami, svojimi krvnimi brati po dveh tisočletjih. Ko prebiramo strani in poglavja, čutimo, kako je Kristus blizu in kako drag nam je. Mnoge ure Jezusovega življenja so razsvetljene s prodorno in blislečo silo dr. Adamovega peresa, ki ga po vojni v Nemčiji najbolj prebirajo, kajti njegove misli bistrijo in tolažijo. Naj navedemo nekaj poglavij: Jezus in življenje; Jezus in molitev; Kristusove prerokbe; Kristusova dela; Pot do Kristusa. — Vzemimo knjigo in citaj! Zberi v duši blago, ki ga mol in rja ne razjedata. Delo se naroča v založbi »Fides«, Senj, Hrv. Primorje, in velja s poštnino vred 12 din.

V Jakopičevem paviljonu razstavlja slikar Matija Jama, član slovenske Akademije znanosti in umetnosti, mojster slovenskega impresionizma. Tri sobe je napolnil s svojimi slikami slovenske pokrajine, s folklornimi motivi hrvaške zemlje itd. Občinstvo opozarjamo na razstavo tega velikega umetnika, ki je priznan tako v svetu kakor tudi doma. Tega priznanja največje odlikovanje je pač članstvo pri Akademiji, kjer z mojstrom Jakopičem predstavlja slovensko likovno umetnost.

Nova knjiga o zakramentu zakona v srbski cerkvi. Vatikanska tiskarna je natisnila v latinskem jeziku disertacijo, ki jo je napisal slovenski salezijanec Matija Saruga za dosego doktorske časti v vzhodnih cerkvenih vedah na papeškem zavodu za vzhodne nauke v Rimu. V knjigi je obdelano vprašanje o pojmovanju, razvezi in namenu sv. zakona v srbski pravoslavni cerkvi (Matthias Saruga S. S., De notione et dissolutione necnon de fine matrimonii in ecclesia orientali Serbica). Razprava je še posebej priporočljiva zaradi bogatega seznama uporabljenega slostva. Dobi se v Mladinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30 in stane 70 din.

Davna cerkvena umetnost Svedske

Prve božje hiše Svedov so bile posebne lesene stavbe, tako imenovane »palicaste cerkve«. Zal, so skoraj že vse izginile. Le v ubožnejših pokrajinah svedske so se ohranile tovrstne zgradbe. Prve svedske kamnite cerkve na Svedskem so nastale okrog Mörlarskega jezera. To so bile utrjene zgradbe, ki so imele v sredi zvonik; zunanje lice je bilo okorno in brez okrasov. Po mestcu, kjer je bila pred Stockholmom kraljevska prestolnica, so jih imenovali »Sigtune«.

Kmalu je po samostanu Lund nastal nov način stavbarstva. Za zgled so bile velike renške stolnice iz visokoromanske dobe. Te cerkvene stavbe so finejše, bolj skrbno izvedene in bolj okrašene. Druga skupina sloga j: v znamenju cisticijanskega reda s središčem v Alvastru. Najvažnejša te vrste je samostanska cerkev v Varnhemu, ki je prva gotška cerkev na Svedskem.

Ze v dobi prehodnega sloga, ki uvaja gotiko, se je poznal nemški vpliv. Wisby na otoku Gotland je postal umetnostno središče. Ondotna Marijina cerkev izraža ta vpliv. Samostojnejše so požeželske cerkve Gotlandce, posebno glede na okras s kipi. Gotlandski kamnoseki so kmalu krasili različne cerkve. Izdelovali so zlasti težke, okrašene krstne kamne, ki so jih več stoletij izvažali v razne kraje, slinčo kot poznejše okrašeni oltarji iz belgijskih in nemških delavnic.

Do pravega razvoja pa se je povzpela gotško stavbarstvo šele na svedski celini. Najbolj izrazit primer za to je stolnica v Upsali. Začeli so jo zidati severnofrancoski stavbeniki, a domači in nemški mojstri so dovršili okrasitev po svojih prepisih. V tem času so nastale tudi mogočne cerkve v Wisbyju, Linköpingu in Stockholm. Zaradi kuge in poraznega danskega roparskega pohoda v Wisby je konec 14. stoletja stavbarstvo kaj nazadovalo. Za kratko dobo je spet prevladoval skromni slog redovniških stavbenikov. Red svete Brigite je razposlal iz Vadstene svoje pobožne umetnike na

Ameriški državni podtajnik Sumner Welles odhaja v spremstvu ministra Weissnerja od avdicence pri Hitlerju.

vse strani sveta. Kmalu je Svedska spet odprla vrata tujim vplivom in zlasti rada sprejemala nizozemske umetnike. Dokaz za to je na primer čudoviti zvezdnati strop glavne cerkve v Stockholm.

ŠPORT

Preko velike planiške skakalnice so zdrknili

43 skokov z enim samim padcem. Bradl je samo s tričetrtinskim zaletom skočil 88 m.

Planica, 8. marca 1940.

Današnji dan so izbrili tekmovalci v Planici za izdatni trening, ki je prav dobro uspel. Izvedli so 43 poletov, med temi je samo eden končal s padcem. Vključ temu, da so skakali danes le s tričetrtinskim zaletom, so dosegli prav lepe rezultate. Vreme je v Planici prav lepo, sončno, veter je popustil, le od časa do časa nekoliko moti skakače. Tehnični rezultati so sledeči:

	I. skok	II. skok	III. skok	IV. skok
Friedl	64,5	67	74	75
Pribošek	75	74		
Jakopič	60	69	67 (padec)	
Palme	73	75	76	84
Heckl	73	78	79	85
Marr	71	77	75	
Höll	77	82	83	86
Mayer	75	84	83	
Berauer	77	77	83	78
Weiller	75	78	78	
Novšak	74	72	73	
Finžgar	56	58	69	
Bradl	75	77	80	88

Tako je postavil za danes najdaljši skok Bradl z 88 metri. Jutri se trening nadaljuje, v nedeljo se pa zaključijo teden smučskih poletov v Planici z glavno prireditvijo ob 11 dopoldne. V primeru nevarnosti vetra je možno, da se prične glavna prireditev že ob pol 11. Zato opozarjamo vse udeležence iz Ljubljane, da se poslužijo posebnih vlakov. Prvi poseben vlak odhaja iz Ljubljane ob 6.18 in pride v Rateče ob 9.02. Predprodaja vozovnic za ta vlak je le pri Putniku. V primeru, da bo za ta vlak dovolj vozovnic prodanih v predprodaji, vozi drugi poseben vlak ob 6.41, s prihodom v Rateče ob 9.21. Sedeži v posebnih vlakih so določeni tako, da je za vse udeležence, ki kupijo vozovnico v predprodaji, dovolj mesta. V primeru, da bi bila oba omenjena vlaka razprodana, bo vozil še tretji poseben vlak. Tozadevna obvestila se dobe v biljetarni »Putnik«. Udeleženci naj omogočijo redni prevoz s tem, da kupijo vozovnice za posebne vlake ter se s istimi tudi vračajo. Vreme se v Planici popravi in bo za sobotni trening in nedeljske polete zelo ugodno.

Izlet smučarjev-planincev v marcu

Spomladi od marca dalje je v naših planinah ugodna smuka, polnce vroče pripeka v opoldanskih urah, dočim še erež pokriva v prvih jutranjih urah veje gozdnih dreves.

Solnce meče prve žarke na vrh Triglavu, ki se vse blesteč kopije v jutranjem žaru. Tiho je, čudovito tiho slisliš globoko dihanje tovarišev smučarjev, ki hitijo po belih poljanah, šelest dresčih smuču in palic ter škripanje jermenja pod težkimi oprtniki. Prava planinska zima vlada v gorah, vsa pokrajina blesti in žari, da jemlje vid.

Za izhodišče si izberemo zopet Bohinjski kot, vlak do Bohinjske Bistrice, sami ali avto do »Zlatoroga«, prtljago izročimo nosačem in po položnih ovinkih krenemo proti Komni, vedno z razgledom na Bohinjsko jezero, ki se čedalje bolj oddaljuje od nas, še ovinek in že zagledamo Komno, ki je naš prvi cilj. Snega dovolj, podlaga ugodna, deloma srenec, smuču usmerimo proti Bogatinskemu sedlu, Ku-ku, Govnjaču, drznejši hitijo mimo strmih eten Podrte gore na Konjsko sedlo ter dalje proti Voglu. Kot martinčki se solnčijo planinci-smučarji v opoldanskem vročem solncu na terasi Doma na Komni: mehko boža ude topla nebeška luč. Popoldne zopet smučke na noge, oprtniki nosaču na rame in hajd proti dolini Triglavskih jezer.

Tičarica, Zelnarica, Hribarice — sami stari znanci vabijo v to čarobno deželo sedmerih jezer. Smuka s sedla Hribarice proti »Zelenemu« jezeru je edinstvena. Iz doline »Zajezeram« lahko izletiš na Ovčarijo, na Dedno polje ter dalje na Planino v Lavu, ali na drugo stran proti Lanševici ali preko Hribarice na Velo Polje. Pregledati je treba zemljevid, izbrati vsak dan drugo smer z izhodiščem v koči pri Triglavskih jezerih, kjer čaka vsakogar prijetno zavetišče v domači družbi.

Kam pa iz Kranjske gore? Zjutraj zgodaj na noge, solnce klče, sneg vabi. Iz Kranjske gore silijo pogledi proti Razorju in Prisojniku, naglo stopamo po dolini Pišnice ter po vijugasti široki cesti proti Vrčju pod stene Mojstrovih koč; opoldne nekoliko lenuharimo v Erjavčevi koči, popoldne pa z podvizano na Slemo in tja preko v Tamar.

ASK priredi smuški tečaj

Na Planini na Kraju, ki leži v najlepšem delu naših Alp in od koder so krasni smuški tereni proti Triglavskemu jezerom in Bogatinu, razpisuje »Akademski športni klub« ob 26. do 31. marca svoj smučarski tečaj. Odhod iz Ljubljane v torek, dne 26. marca ob 7.5 zjutraj. Prenočnina od noči 6 din; vozovina iz Ljubljane četrtinska. Za hrano skrbi vsak sam. Podrobnosti bodo objavljene še v »Slovenec« daja pa jih vsak čas tov. Jože Planinšič, cand. iur., Miklošičeva 5, Ljubljana. Isti sprejema tudi prijave.

Tekma v alpski kombinaciji

Zimsko športni odsek SPD Peca v Metlici in Črni razpisuje za 19. marca 1940 svojo tradicionalno tekmo v alpski kombinaciji za prchni pokal SPD na Peci pri Uletovi koči. — Proga v smuku bo tekla iz Kordeževe glave na sedlo nad koto, svalem se bo pa vršil v bližini koč. Start za smuk ob 9. uri, za slalom ob 13. uri. — Pravico tekmovalca imajo vsi pr. JZSZ verificirani člani. Prijavnina znaša 16 din. Prijavitelj se pismeno pri Z. S. O. S. P. D. Mežica-Crna, ali pa pri vodstvu tekme zvečer 18. marca 1940 na Uletovi koči. Prehodni pokal prej. v trajno last tekmovalca, ki dvakrat zaporedoma osvoji prvo mesto. Po leg tega prejmejo prvi trije tekmovalci lične plakete. Objava rezultatov in razdelitev plaket bo takoj po tekmi na Uletovi koči. — Skupini petih tekmovalcev nudi SPD popust pri prenočninah.

ZFO

III. telovadna akademija ZFO jutri ob 8 zvečer v Unionu

Jutri ob osmih zvečer bo III. telovadna akademija ZFO in ZDK, ki bo imela 14 zelo zanimivih točk. Cenj. občinstvo opozarjamo, da pravčasno zasede svoje prostore, ker se bo akademija pričela točno ob osmih. Akademija bo končana v pičlih dveh urah.

II. orodno prvenstvo ZFO v Kranju

Letošnje orodno prvenstvo Zveze fantovskih odsekov, ki bo drugo, bo v nedeljo, dne 31. marca t. l. v Ljudskem domu v Kranju. Prvo tako tekmovalje je bilo lansko leto v Celju in se je izkazalo, kako potrebne so take tekme za naše vrhunske telovadce. Pa tudi med gledalci je izredno veliko zanimanje za tovrstne tekme, saj morejo točno zasledovati ves potek tekmovalca, ker se vsi rezultati sproti objavljajo tekmovalcem in občinstvu.

Na isti način se bo vršilo tudi letošnje orodno prvenstvo v Kranju, za katero vlada že danes veliko zanimanje ne samo med članstvom, temveč tudi med drugimi prijatelji naše mladinske organizacije.

Na podrobnost tega zanimivega tekmovalca se še povrnemo. Za danes samo toliko: nihče naj ne zamudi ugodne prilike ter si naj ogleda borbe naših najboljših orodnih telovadcev dne 31. marca v Kranju.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ, dne 8. marca 1940
Planica—Statna (Doma litija) 250 m: —6, jasno, mirno, 60 cm snega, osojno, sreč, drsališče uporabno. Peč—Petelinjek 1110 m: —9, jasno, 80 cm snega, osojno sreč.
Kranjska gora 810 m: —13, jasno, mirno, 60 cm snega, osojno sreč.
Krnica: 150 cm snega, sren.
Pokljuka 1900 m: —5, jasno, mirno, 75 cm snega, sren.
Dovje—Mojstrovina 550 m: —7, jasno, 40 cm snega, sren, skakalnice uporabne.
Bohinj—St. Janez 330 m: —6, jasno, mirno, 60 cm snega, deloma južna, osojno sreč.